

Молода Україна

журнал української демократичної молоді

VOL. VI.

ЛЮТИЙ — 1956 — FEBRUARY

No. 29

MOLODA UKRAINA

A Monthly Magazine of the Ukrainian Democratic Youth in Canada and the U. S. A.

Published by the Central Committee of the UDYA.

Editorial Board:

J. Bilinskij, B. Borodchak, P. Gursky, M. Dalney,
G. Martyniuk, Y. Semotiuk.

Managing director: Ivan Dubylko.

All correspondence should be addressed to

MOLODA UKRAINA

191 Lippincott St., Toronto, Ont., Canada

Редакція застерігає собі право скорочувати статті і правити мову. Статті, підписані авторами, висловлюють думки авторів, а не редакції.

Передплата "Молодої України":

На рік — три долари; на два роки — п'ять доларів

На обкладинці: Заслужений український-канадський діяч, новоіменований сенатор п. Василь Вал.

(Фото "Расс").

PRINCESS FASHION FURS

506 QUEEN STREET WEST

в Торонто

Tel.: EM. 3-8884

- Найкращі футра на догідні сплати,
- Готові і на замовлення,
- Всіх родів переробки.
- Товар гарантований.
- Приймаємо теж на переховку літом.

Наш другий магазин:

750 YONGE ST. Tel. WA. 1-8971

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Високоповажані Панове!

Цією дорогою маю за шану скласти Вам свою щирю подяку за надсилку Вашого цінного органу "Молода Україна". Читаю його завжди з великим вдовolenням і горджуся та радію з того, що наша патріотична молодь українська не лише потрапила бути організованою на еміграції, а навіть спромоглася на видання й свого власного офіціозу...

На знак моєї глибокої і сердечної вдячності, посилаю Вам дві рідкісні фотокартки наших провідників: Пана Головного Отамана С. Петлюри та Пана Президента А. Лівницького, світлин, яких Хвальна Редакція може й не має до своєї розпорядимості...

З висловами моєї сердечності,

Я. Дзябенко, Німеччина

Дорогі Друзі!

Листа свого до Вас пишу з кількох причин:

Перше: хочу передплатити "Молоду Україну". Давно вже збирався це зробити... і відкладав на цю ціль оцих \$5.00, що й висилаю Вам, як дворічну передплату...

Друге: хочу поспішити Вам з відповіддю, що автором поезії "В рейді", вміщеної в "МУ" ч. 28, є Петро Карпенко-Криниця ("Солдати мого легіону").

Третє: приглядаючись розвитку Вашого журналу, я завважив, що Ви не цілком справно вив'язуєтесь з основним завданням Вашим: придбання читачів. Мені здається, що "Молода Україна" має бути розрахована не тільки для молоді старої віком, а й для юнацтва. Прошу мене зрозуміти, що я не говорю про дітей, а про юнацтво, яке, напевно, й до ОДУМ-у належить, як молодше членство... Щоб його приєднати в читачі, треба журнал перетворити в більш доступний і більш цікавий. Думаю, що я не потребую перелічувати Вам речі, які саме юнацтво цікавлять...

Щиро Ваш,

Ів. Халява, США

**

Шановний Пане Редакторе!

З великим зацікавленням читав я в трьох попередніх числах "МУ" доповідь п. Віктора Топчія на П'ятому З'їзді ОДУМ-у Канади. Твердження й аргументи автора цілком слушні, але в парі з тим вони не для ОДУМ-у, а радше для ДОУС-у. ОДУМ має понад 1000 членів. В. Топчій апелює тільки до десятих і то не певний чи така десятка "вишколених провідників" в ОДУМ-і вже є. Що ж тоді мають робити 99 відсотків одумівців?..

Ми часто попадаємо в крайності, що, до речі, також є виявом браку відповідних кадрів. Німецькі інтелектуалісти робили свій культурний

"Штурм і Натиск" але одночасно не перешкаджали робити й організаційний "Штурм і натиск" своїм Блюхерам, Бісмаркам чи Вільгельмам. Ми ж хочемо вбрати все або в шати "просвітянства", або в шати "великої літератури". Пора усвідомити, що життя складне, складається з багатьох складників. Організаційний натиск потрібний нації не менш, як культурний, "просвіта" потрібна не менш, як "велика література, без народніх "низів" не можуть існувати народні "верхи". В кожній ділянці потрібні відповідні кадри, здібні творити, а не тільки критикувати ділянку "чужу"...

З дружнім привітом,

І. Корнієнко, США

**

...Рада бібліотеки ім. Симона Петлюри вітає Вас ...з Різдвяними Святами та Новим Роком. Одночасно складаємо подяку за "Молоду Україну", сподіваючись мати її в нашій книгозбірні й на майбутнє. Не тільки нам, але й нашим читачам--абонентам імпонує, що наша українська молодь виконує, бо добре зрозуміла, — наказ Великого Тараса: "Думайте, читайте!.." Ваша Молода Україна є того доказом. Вітаємо. Думайте й далі! Будіть думку читача...

З пошаною,

Гр. Довженко, Париж

**

Лютий, 1956

МОЛОДА УКРАЇНА

Рік I, Випуск 1.

КВАРТАЛЬНИК УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ДЕМОКРАТІВ

ТВОРЧІСТЬ МОЛОДИХ АВТОРІВ

Андрій ЛЕГІТ

НЕ ЖУРИСЯ...

Налягають на землю тумани,
І ревуть неглововно вітри,
Не журися, голубко кохана,
Перламутри із личка зітри.

Не журися, що осінь похмура
На чужині, а там золота,
Що в скитанні, душевних тортурах
Пролітають дівочі літа.

Що не маєш ні неньки, ні тата,
Що одна, як билина, одна,
Що на згарищах рідної хати
Пронеслась попелищем війна.

Не журися, голубко, — не треба,
Ген на овиді сонце встає,
І священним коханням до тебе
Переповнилось серце моє.

Я за те тебе, мила, кохаю,
Й на хвилину не можу забути,
Що фіялками рідного краю
Твої очі бездонні цвітуть.

Я за те тебе, мила, кохаю,
Як розмаєм напоєні дні,
Що любов ти до рідного краю
Пронесла крізь дроти, крізь вогні.

Що зі мною пішла на чужину,
Щоб ділити скитання полин,
Щоб, як виб'є расплати хвилину,
Повернутись до рідних рівнин.

Ще нам ляжуть шовками у ноги
Голубі України поля,
Й ми забудем чужини дороги...
Не журися, голубко, моя.

І. ХАЛЯВА

ПРОЩАННЯ

Відбилося сонце у люстрі порання.
Зажурені очі тонули в сльозах...
Я Матір покинув. Той день розставання
Не можу забути і згадувати страх.

“Чи рано, чи пізно, а вернешся, сину, —
Об'їдеш довкола, пізнаєш людей,
Та тільки забути не зможеш Вітчизну —
Другої ж не знайдеш ніколи й ніде...”

Крізь сльози ще бачив, як Мати востанне
Махнула рукою до мене: “Прощай!”
Сховалося сонце... Той день розставання
Не можу забути, як Рідний мій Край.

Віра ВОРСКЛО

УДВОХ

Небо сине, мов косинка,
Яро синькою горить.
На долоні ось сніжинка
Згасла іскрою умить.

Вітер перебіг дорогу
І гукає: доженіть!
Не ідуть — танцюють ноги —
Легко жити і любити.

Весь навколо світ барвистий.
Усміх світиться з лица.
Хочеться у безвість плисти
Вдвох без краю і кінця.

У очах — ні крихти смутку. —
Йде під ручку вірний друг.
Піднебесся в незабудках
Зацвіло для них, як луг.

Небо сине, мов косинка,
Майоріє і горить.
В танку крутяться сніжинки.
Гарно жити і любити.

Ірина ДАНИЛЕВИЧ

ВІРЮ...

Вітер віє знову в гаю,
Знов листя зриває.
Україна — Край мій рідний
Знову загибає.

Кров невинна Дніпром летиться,
Ржавіють кайдани, —
Скоро ржа їх переточить,
Мати наша встане.

Встане, скривджена — всміхнеться,
Знов нас приголубить,
Церкви славні відбудує, —
Правду розповсюдить.

Будуть люди знов молитись
В Церквах та Соборах,
Благодать засяє знову
На Київських Горах!

Не радійте ж фарисеї,
Вороги Вкраїни, —
Бачить Бог усю неправду
І помстить Руїни!

НАШІ ПРОБЛЕМИ

За розбудову студентських
ідеологічних товариств

Юрій МАРТИНЮК

У всіх народів у всі часи, тим більше в народів поневолених, студентська молодь стояла в перших рядах ідейного, культурного, як рівнож і технічно-творчого процесу.

Це саме можна було сказати і про українську студіюючу молодь між двома війнами. Легенда Крут, СУМ Павлушкова, УВО та перші роки ОУН в західних областях України, літературні спілки молодих письменників, наукові товариства, безчисленні товариства молоді в цілій Україні до тридцятих років, не говорячи про просвіту, кооперацію та інші ділянки суспільно-громадянського життя, — скрізь у центрі виру діяльності стояв **український студент**.

Але картина радикально змінилася в повоєнному періоді. В епоху масовості, в епоху домінування аритметики, аргументу грубої палиці і попугайної вузьколобості загінотизованих колон, студіююча молодь уступила своє місце передової формації пів-і чверть-інтелігентові масового типу, і, як організована сила, студент остаточно зникає з обрису українського політично-громадського життя.

Це явище зрозуміле і оправдане в Україні, в тяжкій атмосфері чорної реакції і унтерпришибеевщини, де молоді єдиним незайманим полем залишається сфера чистої науки. Але на еміграції, опинившись у світі першоджерел західної культури і цивілізації, в духовій атмосфері де все дихає незримим духом Фавста, імперсоніфікатора західної духовості, де дух Вольтера б'ється в душі в одвічнім шуканні справедливості, де волюнтаризм Лондона та Кіплінга наснажує незримою пружністю цілеспрямованості волевого гарту, одним словом, в атмосфері постійного конфлікту ідей і світоглядів з яких родиться життєва правда, в цій атмосфері ізоляція української студіюючої молоді у вузько фахових студентських товариствах, заабсорбованість молоді **лише** вузьким фаховим вишколом, стає явищем не тільки ненормальним, але просто загрозливим. Загрозливим у сенсі, що з такої студіюючої молоді виростуть суспільні допотопні іхтіозаври, для яких українське суспільне життя залишиться джунглями.

Бути молодим — це бути активним, запопадливо активним. Бути скрізь і робити все. З широко розкритими очима, всесприймаючим розумом молодь мусить бути скрізь, бачити все, пробувати свої сили у всьому.

Це може створити вражіння хаотичності і розгубленості, коли всесприймаючий гнучкий розум молоді студійної людини практично зіткнеться зі складною канвою ідей, світоглядів, думок і опі-

ній. Може створити вражіння, що молода людина без кормила ідейної настанови тиняється мов сліпе котеня попід тинню. Але молода студійна людина мусить пам'ятати, що світ складний, світ живе повним нерозведеним життям, багатограним життям, в якому всі ідеї перехрещуються, переплітаються в складний візерунок ідейних напрямків, філософських концепцій і соціо-економічних форм. Завчення навіть найкращих аксіом "Свобода людини, свобода народам", "Нація понад класи, держава понад партії", ще властиво нічого не розв'язує. Не аксіомне поверховне засвоєння формул, але розуміння аналітичного підходу з якого та чи інша формула витікає, робить людину багатогранною і повноцінною суспільству.

Немає більшого злочину, як загнати молоду людину на стоптане, вихолощене, однотонне поле однієї думки (навіть найкращої). Молодь мусить знайти відповідь на тисячі пекучих проблем, що тривожать молоду душу і вона їх може знайти лише у вирі суспільного життя, в постійнім ідейним контакті з іншою молоддю, в живім обміні думок, в жорстокім але чеснім герці конфліктних ідей. Конфлікт ідей — це першоджерело духового харчу молоді, і ті, що ховаються в шкаралупу приватності, ховаються за обмежений кордон лише щоденних проблем — це молоді старці. Їх світогляд не може сягати поза рамки їх вузької вулиці. Їх серця не тривожать великі конфліктні ідеї, що стрясають світом сьогодні, ідеї, що завтра виповнятимуть життя своїм змістом. Їх життя мілке і порожнє, сіре і нудне.

Ми всі прийшли у світ замкнені в фізичнім просторі земної кулі (покищо принаймні), замкнені в просторі часу людського життя, і хочемо ми, чи ні, життя і моє, і твоє, і тих хто сховався в шкаралупу приватності є взаємно пов'язане, взаємно залежне. Поїзд життя нікого не чекає, він іде за своїм вищим розкладом, Хто не схопить вчасно поруччя, залишиться плестись у хвості подій. Події крокуватимуть без нього, без його впливу і він буде лише статистом на великій сцені життя. Щоб бути творчим, щоб кувати світ за своїм уподобанням, кожний мусить знайти себе в суспільстві, мусить усвідомити, що він не одна загублена особистість, але частина певної цілості, що його думки, його ідеї, його світогляд, його погляди діляться іншими. З цього почуття спільності ростиме почуття сили, почуття потреби формувати життя за своїми уподобаннями.

Світ не розуміє іншого аргументу, як сила. І щоб бути, ми мусимо зрозуміти, що бути ми зможемо лише будучи динамічними, виповненими вели-

кою потугою самоусвідомлення свого покликання творців життя.

Все це стосується молоді взагалі, але тричі стосується студійної молоді, завтрашніх творців Молодої України.

Деж оправдання знайде ця студійна молодь, коли десять років по другій світовій війні українська студентська молодь не оформилась в ідеологічних товариствах, не створила тих ідейних центрів, навколо яких могли б роїтись ширші кола української молоді та й чи тільки молоді?

Націоналістична ідея пропагується, всесторонньо вивчається і щоденно удосконалюється в вузьким але активним ядрі ідеологічного студентського товариства ім. Міхновського, та "Зарева". Але ж це лише частка, до того маленька частка. Де решта молоді?

І, насамперед, де студіююча молодь демократичних переконань? Чи може ми не маємо студіюючої молоді демократичних переконань? Чи може для цієї молоді не існують живі актуальні проблеми, для неї не існує жодних ідей, думок, які вона хотіла б розділити в колі однодумців, хотіла б випробувати вартість в жвавій дискусії в гурті співтоваришів?

Невже перед нашою демократичною студійною молоддю дороговказом світить лише диплом, а проблеми це лиш інтеграли, диференціали, синдроми, додатні вартості та коефіцієнти скручення? Аджеж поруч всього цього (правда, рівнож дуже важливого), є ще інший світ, до того ж дуже реальний світ ідейного конфлікту, остронь якого не сміє стати ані той, для кого найголовнішим здаються інтеграли, ані той, для кого найголовнішим здаються кошінг, синдром чи полісайтемія.

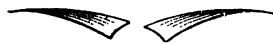
Найвищий обов'язок студіюючої молоді демократичних переконань згуртуватись у своїм ідейнім студійнім товаристві.

Важливий крок у цьому напрямі зробили наші друзі студенти на європейському континенті, об'єднавшись в Демократичнім Об'єднанні Українських Студентів, що на сьогодні згуртувало поважне число української студіюючої молоді при різних Європейських університетах, в першу чергу в Лювені, Мадриді, Мюнхені та Парижі.

Перекинення діяльності Об'єднання через океан і швидке постання Краєвого Об'єднання демократичних українських студентів в Канаді виявило актуальність справи і наглу потребу такого ідеологічно-станового товариства студійної молоді, що розгорнула прапори української демократії.

Студентство в Сполучених Штатах натовість залишається пасти задніх. Завжди чуйне, енергійне і ініціативне, у данім випадку українське студентство в США не проявило досі належної активності, щоб заактивізувати і поширити засяги праці ДОУС-у в США на широкі кола українських студентів активних і пасивних, тих, що закінчили середні школи і плянують переступити поріг вищих шкіл, тих, хто формально скінчив студії, але активно цікавиться життям студіюючої молоді, нарешті, тих, хто цікавиться студійними проблемами.

Вірино, що до появи чергового студентського випуску "Молодої України" ця проблема буде розв'язана. Вірино, що наші друзі в США зуміють включитися в лави авангарду української демократичної молоді і в розбудові ДОУС-у займуть ще належне їм місце.

Євген ФЕДОРЕНКО, Голова ДОУС-у

ДОУС-ові --- півтора року

Чому створено ДОУС?

Півтора року тому, як відомо, було оформлено в Європі Демократичне Об'єднання Українських Студентів — у скороченні ДОУС.

Ентузіясти ідеї створення ДОУС-у, беручи живу участь у суспільно-студентському житті, переконалися практично в konieczності і необхідності існування такого студентського товариства, в якому об'єдналась б уся студіююча молодь демократичних переконань і через яке ця молодь була б належно репрезентована та могла б співпрацювати з відповідними інституціями — чужими і українськими. Але головнo йшлося тут у першу чергу про створення такої ідеологічно-світоглядової студентської організації, яка ставила б за основну свою мету — **індивідуальне виховання та підготовку державно-творчих кадрів української демократії**, таких кадрів, які, стаючи у вирішальний момент при керівництві чи проводі свого народу, були б солідно підготовані і здібні виконати своє історичне призначення.

На тему школення відповідних кадрів української демократії було говорено й дискутовано багато, як серед самої молоді, так зокрема й у виховних, громадських і політичних організаціях. Але всі ті організації не мали ні часу, ні можливостей приділяти спеціальну увагу вихованню молодих кадрів, особливо індивідуальним способом. Навіть братній ОДУМ, як **масова** молодеча організація, що ставить собі за основну мету виховати **найширші** кола нашої молоді в національному й демократичному дусі, **не має можливостей ставити на перший плян виховання таких кадрів, які студіювали б з науковим підходом державне будівництво, політичні, економічні і соціальні системи тощо** (див. статтю Ярослава Білінського "Чи ОДУМ у США проти ДОУС-у?", "Молода Україна", ч. 26). Тому висловлені в теоретичній площині думки потребували оформлення в покликаний з такою метою окремії організації. Нею й став, а радше мусить стати ДОУС.

Організовуючи ДОУС, основоположники заздалегідь здавали собі справу з труднощів у розвит-

Група українських студентів на Лювенському університеті (Бельгія), з якої вийшли ініціатори й основоположники ДОУС-у.

ку і праці цього студентського ідеологічного товариства. З подібними труднощами зустрічається майже кожна нова організація, а зокрема ДОУС, який створено в специфічних обставинах радикального зменшення числа нашої студіюючої молоді в Європі та розпорошення цієї молоді по широкому світі. Це — з одного боку. А з другого — ідея і мета ДОУС-у належно не була зрозумілою не тільки ширшим колам українського громадянства, але й деяким суспільно-політичним установам, які в існуванні ДОУС-у мусіли б бути зацікавлені в першу чергу.

Яку ж зроблено працю?

Проте, не зважаючи на ці труднощі, ДОУС через свою Президію та Представництва по різних країнах зумів проробити за короткий час належну працю і дістати добру оцінку своїх завдань.

За цілком короткий час до Об'єднання зголошилося значне число студіюючої молоді, яка переважно вчиться на західно-європейських університетах. негайно постали Представництва та було призначено Уповноважених ДОУС-у в таких країнах: Бельгія, Іспанія, Німеччина, Австрія, Великобританія, Франція. За океаном створилось досить жваве Канадське представництво ДОУС-у, яке перше організувало фінансову підтримку своїм побратимам на Європейському континенті. Справа ДОУС-у від давна стоїть на порядку денному в США, де знаходиться гро українського демократичного студентства, без якого тяжко пожвавити діяльність ДОУС-у та виконати ці величезні обов'язки, що їх має студіююча молодь перед українським громадянством.

При ДОУС-і існує спеціальний фонд ім. Миколи Павлушкова, який створено заходами Центрального Комітету ОДУМ-у. Цей фонд поволі активізується й перші скромні допомоги вже розподілено між хворими і найбільш потребуючими студентами в Європі.

Конкретна праця членів ДОУС-у, не дивлячись на різні труднощі, також у відповідній площині провадилась. По окремих осередках відбувалися дискусійні дебати з широкою тематикою. Тільки такою взаємною виміною думок на товариських сходах у низових клітинах можемо виплекати в кожній ділянці життя здорові методи синтезу творчих сил, чим спричинимось до затирання метод взаємного поборювання, які тепер панують

серед української суспільності. Членство ДОУС-у вірить в те, що не гучні конференції, з'їзди та блискучі заяви впливають на формування людей, а самовиховна праця, доповнення себе через виміну думок у гурті, де можна мислити, сумніватися і шукати, бо ніхто нам не вкаже того життєвого шляху, яким ми маємо йти, ніхто нам не дасть віри та певності щодо майбутнього — крім нас самих.

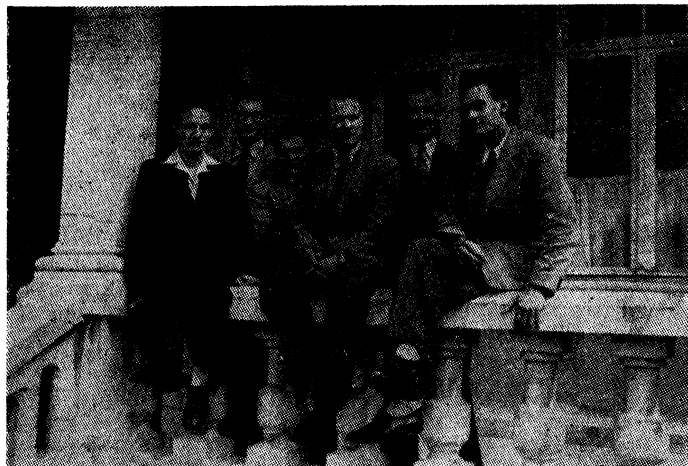
Також треба відмітити, що від самого початку ДОУС творився, як всеукраїнська організація студіюючої молоді, без різниці релігійного віровизнання чи територіального походження. І ДОУС не на словах, а на ділі є соборною організацією, до якої належать галичани, надніпрянці, як і ті, що вже народжені в чужинецьких державах. Це ми зазначаємо лиш для тих осіб, чи навіть груп, що й далі, очевидно на еміграції, ділять українську громаду невідомо з якою метою на старих і нових, західняків і східняків. Ми горді, що в цьому відношенні ДОУС не відстає від Батьківщини, яка хоч поневолена, але зуміла закінчити старі провінційні поділи, витворивши тип державника, борця за велику, соборну, єдину Україну. Маємо надію, що український народ і українська молодь на нашій Батьківщині почули й про нас чи то з статті автора цих рядків, переданої в українській програмі римського радіо, чи то з виступів інших ініціаторів ДОУС-у.

Які ж наші найближчі завдання?

Першим обов'язком студіюючої молоді в США — оформити ДОУС, згуртуватися в своєму ідеологічному товаристві, тим більше, що з переїздом декількох членів Головної Управи ДОУС-у до Америки — осідок централі ДОУС-у від тепер є в Сполучених Штатах. Вже, правда, зроблені в цій ділянці необхідні заходи і ми віримо, що в найкоротшому часі ДОУС у США оформиться правно. Це з одного боку. А з другого — мусимо підготувати вседоусівський Конгрес, який, на мою думку, мусів би відбутися вже літом цього року. Це дві вимоги, від яких у великій мірі залежить майбутня праця і розвиток ДОУС-у.

Створення ДОУС-у відкрило нову сторінку в житті і діяльності українських студентів-демократів. Внесло новий зміст і нові методи праці у формуванні людини з новими вартостями. Кожночасно треба пам'ятати, що в житті будьякої країни, тим більше поневоленої, академічна молодь відіграє важливу роль. Це ж, власне, в рядах студіюючої молоді виховується і духово виробляється провідна верства з якої згодом виділяються оди-

Голова ДОУС-у Є. Федоренко в товаристві бельгійських, білоруських і мадярських студентів.

ниці, що займуть провідні позиції в керівництві даної держави. Розуміючи важливість цієї проблеми, основоположники ДОУС-у й поставили в його основну мету — сприяння навчанню і вихованню провідних демократичних кадрів. Отже ДОУС прагне бути чинником суспільного виховання, — кузницею національно-демократичного духа, товариством формування високоякісних під оглядом світогляду і знання одиниць, які були б здібні студіювати проблеми державного будівництва й усі переміни політичного, економічного та культурного характеру в житті сучасної України. Хочемо присвятити також більше уваги студіям української політичної і ідеологічної спадщини, сучасним політично-економічним тенденціям у вільному світі та засвоєнню державотворчих надбань демократичних народів, зокрема народу американського. Бо лиш приділивши належну увагу цій фундаментальній праці, ми зможемо приступити до суспільно-політичного життя солідно підготовані та зможемо внести свіжу здорову думку в нього й тим причинитися для добра України та країн нашого поселення.

Не сміємо забувати, що ми, знаходячись у вільному світі, користуючись тут необмеженими правами і розпоряджаючи своєю долею, покликані сповнити велике завдання: шляхом приєднання при-

ятелів українській визвольній боротьбі та унешкідливлюванням ворожої пропаганди — допомогти українському народові звільнитися від російсько-більшовицького ярма. А здійснити це завдання можна лише тоді, коли ми будемо плекати кадри з належними кваліфікаціями, які враховуватимуть реальні інтереси українського народу й знатимуть, як їх обстоювати.

Цих кілька думок про основну ділянку праці Демократичного Об'єднання Українських Студентів потребують широкого обговорення і спеціального опрацювання в студійних гуртках. Треба пам'ятати, що успіх праці ДОУС-у залежить передусім від ідейності й активності студентської молоді демократичних переконань. Хай же не буде нікого, хто залишився б поза своїм ідеологічним товариством!

Коли будемо активні й організовані, українська спільнота напевно допоможе нам у нашій відповідальній праці та підтримає морально і матеріально товариство, члени якого готуються до почесних але тяжких завдань недалекого майбутнього.

Ярослав БІЛІНСЬКИЙ
Прінстонський університет

Що робитиме ДОУС у США?

В колах демократичних студентів у США вже довгий час обговорюється потреба розвитку своєї організації на зразок європейського ДОУС-у. В цій статті не збираємось розглядати питання, чому саме така організація необхідна на американському континенті: на цю тему див. мою статтю "Чи ОДУМ в США проти ДОУС-у?" в "Молодій Україні", ч. 26. Всі ми знаємо, що репрезентація демократичного студентства конче потрібна. Але як будемо себе репрезентувати в конкретних випадках? Перед тим, ніж дискутувати над кардинальною проблемою зв'язків ДОУС-у в США зі СУСТА, американськими та іншими студентськими організаціями, треба подумати над тим, з чого складатиметься наша повсякчасна діяльність. Раз у

нас така діяльність буде, проблема зв'язків і репрезентації багато улегшиться, а може навіть розв'яжеться сама.

Ми — студенти і демократи, і завданням нашого об'єднання має бути: працювати в ділянці загальноакадемічній і одночасно поширювати і поглиблювати розуміння демократичних процесів у державах вільного світу. Наш український рід морально зобов'язує нас головним чином думати про майбутній устрій землі наших Батьків і стреміти до того, щоб він не був ані нео-комуністичним, ані нео-фашистським, а демократичним; так як цього вимагає і більшість українського народу і воля найбільших його пророків: Тараса Шевченка, Івана Франка і Лесі Українки. Щоб виправдати своє

існування, Демократичне Об'єднання Українських Студентів мусить поєднати в собі працю для добра України і світової демократії з науково-академічною діяльністю.

Як цього можна досягнути?

На мою думку, ДОУС виповнить це завдання прекрасно і може навіть стане зразком для інших українських студентських організацій, якщо він тісно співпрацюватиме з українськими науковими інституціями.

Чому? — Головною проблемою серйозного студента, який в більшості випадків мусить заробляти на свої студії, а, може, навіть дбати і про свою родину, є питання часу. За винятком певної дози громадської праці і розваги, такий студент не може собі дозволити на щонебудь, що не пов'язане з його студіями: що їх не поглиблює або не доповнює. Тому у своїй діяльності ДОУС мусить дотримуватись цього академічного рівня, бо, в протилежному випадку, він не проіснує дов-

Гесс-де-Кальве (м. ін. писав про Сковороду). Сам Шад і деякі його колеги видавали підручники: німець **Якоб** видав підручник філософії. Донька Якоба, що писала під псевдонімом "**Тальві**", була авторкою першої книги про слов'янські літератури, що вийшла німецькою та англійською мовами. З діяльністю університету зв'язано і заснування кількох часописів: "Украинский Вестник" (1816-19 рр.), "Харківський Демокрит" (1826): в них друкувалися і описи окремих частин України (м. ін. **Вернета**, Гесса-де Кальве й інших), і українські вірші **Гулака - Артемовського**, що теж став професором (хай невдалим) університету. Більш укр. матеріалу було в "Украинском Журнале" (1824-25). Що правда, більшість матеріалу писана російською мовою.

Коли пізніше з'являється "Украинская Звезда" (1833-34), в якій друкуються твори **Котляревського**, **Квітки**, **Гулака-Артемовського** і представника нового покоління **Гребінки**, то на університеті вже росте покоління укр. романтиків, яких культурна (та й політична) програма значно ширша та глибша. Серед загального підупаду університету ще діяли видатні вчені, як гегельянець **Лунін**, класичний філолог **Кронеберг** (батько). І саме тепер (мабуть, не без впливу Кронеберга) збирається коло молоді, в центрі якого стоїть **Ізмаїл Срезневський**. До цього кола належать або близькі до нього: **А. Метлинський**, **М. Костомаров**, **О. Шпигоцький**, здається і **Л. Боровиковський**. Під впливом своїх романтичних захоплень, молодь видає славетну "Запорожскую старину" (6 випусків), пише українські вірші, займається українським фолклором та історією. Харківська романтика 1830-х років не утворила сталого центру в Харкові, де залишився лише Метлинський, але відіграла видатну роль у розвитку української літератури та літературної мови. Замість вузької мови старшого покоління, що надавалась майже лише до трагедій, романтики хочуть виробити мову, що була б придатна для **широкої** літератури, яка могла б задовольнити інтереси **усіх** шарів суспільства. Крім того, дехто з них вибивається на наукових працівників, діяльність яких має значіння і до наших часів (Срезневський, Костомаров), в той час як інші, менш видатні і скоро призабуті (хоч і Метлинський придбав своєю збіркою народних пісень чимале значення в історії укр. фолклористики). І тепер починають з'являтися альманахи, що тісно пов'язані з діяльністю університету: це "Украинский Альманах" (1831 р.), "Украинский Сборник" (1838-41), "Молодик" (1843-44, 4 томи), "Сніп" (1841). Тут вже багато укр. творів; поруч відомих письменників друкуються **М. Птренко**, брати **Писаревські**, **Я. Щоголів** і т. д. Ці збірники впливали не лише зараз по виході в світ: з спогадів довідуємось, що їх читають ще й за пізніших часів, коли українське слово мусіло замовкнути, в 50-х роках 19. віку.

Третя епоха широкого впливу Харківського університету приходить досить пізно: починається в 80-х роках і пов'язана з діяльністю вже вчених професорів, серед яких у першу чергу треба назвати **О. О. Потебню**, а потім молодших **Дмитра Ів. Багалія** та **М. Ф. Сумцова**. Потебня — вчений, якого значення виходить поза рамки української

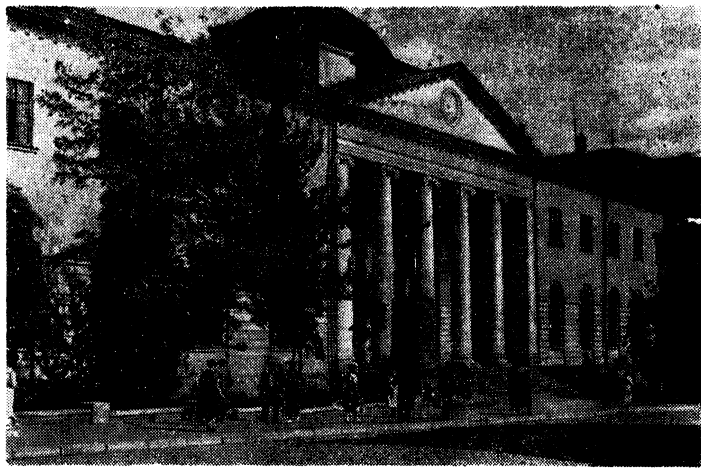
науки. Не лише його більш відомі мовознавчі твори, але й його блискучі дослідження над народною поезією і зараз не втратили ціни, а почасти ще не використані наукою достатньо. Потебня уділив чималу увагу і україністиці (крім мовознавчих та фолклористичних праць, був напр. редактором повного видання творів Квітки). Але найбільше значіння його було в тому, що він, як визначний вчений, репрезентував взагалі українську культуру перед світом, як культуру не "провінційальну", "містечкову", а навпаки — передову та провідну. — Поруч Потебні стояли два вчених не такого високого рівня. Дм. Багалій, історик Слобідської України та автор кількох праць ширшого змісту ("Руська Історія", якої перед революцією з'явився лише I том, не лише могла стати побіч найліпших російських підручників, але перевищувала їх і педагогічними якостями і науковістю, праці про Сковороду — скорше біографічні, після революції вийшла "Укр. історіографія") достойно репрезентував українську культуру. До того він був громадським діячем широкого розмаху в харківських та й всеросійських межах (член Державної Ради — "Госуд. Совета" — від університетів). Менше наукове значення третього професора, **М. Ф. Сумцова**: невтомний працівник на полі українського фолклору, автор більше 1000 статей та кількох книг, він найбільше спричинився до загального зацікавлення укр. фолклором. Постійний співробітник "Київської Старини", численних наукових та загальних часописів та газет, він популяризацією українських тем впливав далеко поза межами університету. І після смерті найбільш видатного представника цього університетського трьохзір'я, Потебні, в Харкові, місті значно більш русифікованому, ніж Київ, в університетських колах закоренилась традиція праці над українознавчими темами, яким віддавали увагу і професори не-українці: **Зеленогорський** писав про Сковороду, **Лебедев** — про життя Білгородської єпархії, **М. Маслов** працював над латинською літературою українського 17. віку і т. д. І в 1905 р. Харківський університет був першим, в якому було зроблено спробу викладати українською мовою: міністерство, розуміється, такі виклади заборонило. Але демонстративний характер такого початку мав величезне принципове значення в ті часи, коли найсміливіші політики піднімали питання лише про виклади українською мовою в народній школі.

Загально культурне оживлення прийшло після 1910 р. Воно відзначилось і в житті Харківського університету. Результати цього оживлення стали помітні лише за часів революції, в умовах, що підпорядковували культуру політиці. Про цю добу можливі вже спогади, а не лиш історичний виклад.

Я зупинився лише на кількох моментах діяльності Харківського університету. Тому не міг назвати багатьох окремих діячів української культури, що їх діяльність відбувалась в рамках університетського життя. Але і побіжний погляд на три епохи в житті Харківського університету, про які йшла мова, показує, що промінювання культурних впливів в життя ширших кіл українського народу було чимале і плідне.

3 НАУКИ

Наприкінці минулого року в Україні й на еміграції врочисто відзначено 150-річчя Харківського університету.

Нижче друкуємо конспект доповіді професора Д. Чижевського на спеціальній сесії УВАН, присвяченій цій видатній річниці.

Проф. Дмитро ЧИЖЕВСЬКИЙ

Значіння Харківського Університету в українському духовому житті

Не можна недооцінювати значіння високих шкіл в духовому житті кожного народу. Правда, до такої школи в старі часи належало лише вузьке коло людей — професорів та слухачів. Але, якщо вплив такої школи на ширші шари здається мінімальним, можна всеж говорити про впливи на “народ” в цілому. Висока школа **утворює** певну **традицію** наукової праці, **виховує** певні кола до наукового думання, **утримує** **традиції** духового життя в несприятливі доби життя народу. Тому велика шкода для укр. культури була в браку високої школи (середньовічного типу) в старій Україні до 16 віку. Тому був можливий і підпад духовного життя після упадку князівства 11-13 віків. Розпад України на дрібні князівства феодального типу за “Русько-Литовської” доби при браку високошкільної традиції привів і до загального культурного підпаду.

Великими вчинками були тому засновання Острозької Академії, а потім Київської Академії. І цікаво, що українські політичні змагання в 17. віці завше були зв'язані з вимогами підвищення Київської Академії до ранги університету та навіть засновання другого університету в Батурині чи десь інде. Значіння Київської Академії не можна зменшувати. Але, не дивлячись на те, що в ній знаходили наукове вишколення не лиш особи духовного стану, всеж її програма була обмежена до двох факультетів (у сучасному сенсі): теологічного та філософічного. Правда, сила українських “спудеїв” знаходила собі можливість доповнення освіти за кордоном, в Європі, почасти в Польщі: за неповним, але і занадто широким (бо важко відділити українців від поляків та білорусів) списком з 16-18 віку їх було коло 800! Українців напевне було більше половини цього списку, але й число 400 закордонних студентів — величезне.

В 18. ст. студенти починають їхати також до Москви, та ще в перших десятиліттях 19. ст. студентів та професорів російських Високих шкіл в

значній частині постачає Київська Академія: підготовка в ній, очевидно, вистачала для дальших студій — також і в тих галузях наук (природознавство, медицина, право), яких в Академії не викладалось або викладалось в недостатньому обсязі.

Але величезне значіння має засновання першого університету в Україні. Ним і був Харківський. Доля Харківського університету не була рожева: з браку коштів, з злої волі центрального управління університет іноді на довший час підупадав. Але він мав блискучі доби, епохи, коли він мав значення для духового життя цілої України. Таких періодів в історії Харківського університету було кілька.

З самого початку в ньому було кілька професорів-чужинців, що відразу підняли його рівень. Харківський університет стояв значно вище за одночасно відкритий Казанський. Серед його перших професорів були такі видатні, як німець філософ **Йоган Баптиста Шад**, фізик хорват **Стойкович** (що, на жаль, залишив погану пам'ять, як адміністратор), українець математик **Осиповський** й інші. Після Наполеонських війн Шада було вислано за кордон, дехто перейшов до російських столиць. Проте перші 10 років життя університету треба визнати блискучими, а до того університет зумів стати в центрі може й не дуже видатної, але досить широкої культурної праці. Зокрема до цих років належить літературна діяльність учнів Шада: перша філософічна “школа” в цілій російській імперії. З під пера учнів Шада вийшло не менше 15 друківаних творів на теми філософії, естетики, філософії права, тощо. На актах університету читались виклади на теми модерної філософії: Шеллінга, Канта.. Дехто з учнів Шада залишив і далі слід в історії української думки. До них належали напр. **Авксентій Гевлич** (автор праць з естетики), **М. Білоус(ов)**, пізніший вчитель Гоголя в Ніжені, наступник Шада на кафедрі — підкарпатець **А. Дудрович**, письменник на укр. теми

Гесс-де-Кальве (м. ін. писав про Сковороду). Сам Шад і деякі його колеги видавали підручники: німець **Якоб** видав підручник філософії. Донька Якоба, що писала під псевдонімом "**Тальві**", була авторкою першої книги про слов'янські літератури, що вийшла німецькою та англійською мовами. З діяльністю університету зв'язано і заснування кількох часописів: "**Украинский Вестник**" (1816-19 рр.), "**Харківський Демокрит**" (1826): в них друкувались і описи окремих частин України (м. ін. **Вернета**, Гесса-де Кальве й інших), і українські вірші **Гулака - Артемовського**, що теж став професором (хай невдалим) університету. Більш укр. матеріалу було в "**Украинском Журнале**" (1824-25). Що правда, більшість матеріалу писана російською мовою.

Коли пізніше з'являється "**Украинская Звезда**" (1833-34), в якій друкуються твори **Котляревського**, **Квітки**, **Гулака-Артемовського** і представника нового покоління **Гребінки**, то на університеті вже росте покоління укр. **романтиків**, яких культурна (та й політична) програма значно ширша та глибша. Серед загального підпаду університету ще діяли видатні вчені, як гегельянець **Лунін**, клясичний філолог **Кронеберг** (батько). І саме тепер (мабуть, не без впливу Кронеберга) збирається коло молоді, в центрі якого стоїть **Ізмаїл Срезневський**. До цього кола належать або близькі до нього: **А. Метлинський**, **М. Костомаров**, **О. Шпигоцький**, здається і **Л. Боровиковський**. Під впливом своїх романтичних захоплень, молодь видає славетну "**Запорожскую старину**" (6 випусків), пише українські вірші, займається українським фолкльором та історією. Харківська романтика 1830-х років не утворила сталого центру в Харкові, де залишився лише Метлинський, але відіграла видатну роль у розвитку української літератури та літературної мови. Замість вузької мови старшого покоління, що надавалась майже лише до трагедій, романтики хочуть виробити мову, що була б придатна для **широкої** літератури, яка могла б задовольнити інтереси **усіх** шарів суспільства. Крім того, дехто з них вибивається на наукових працівників, діяльність яких має значіння і до наших часів (Срезневський, Костомаров), в той час як інші, менш видатні і скоро призабуті (хоч і Метлинський придбав своєю збіркою народних пісень чимале значення в історії укр. фолклористики). І тепер починають з'являтися альманахи, що тісно пов'язані з діяльністю університету: це "**Украинский Альманах**" (1831 р.), "**Украинский Сборник**" (1838-41), "**Молодик**" (1843-44, 4 томи), "**Сніп**" (1841). Тут вже багато укр. творів; поруч відомих письменників друкуються **М. Птренко**, брати **Писаревські**, **Я. Щоголів** і т. д. Ці збірники впливали не лише зараз по виході в світ: з спогадів довідуємось, що їх читають ще й за пізніших часів, коли українське слово мусіло замовкнути, в 50-х роках 19. віку.

Третя епоха широкого впливу Харківського університету приходить досить пізно: починається в 80-х роках і пов'язана з діяльністю вже вчених професорів, серед яких у першу чергу треба назвати **О. О. Потебню**, а потім молодших **Дмитра Ів. Багалія** та **М. Ф. Сумцова**. Потебня — вчений, якого значення виходить поза рамки української

науки. Не лише його більш відомі мовознавчі твори, але й його блискучі дослідження над народною поезією і зараз не втратили ціни, а почасти ще не використані наукою достатньо. Потебня уділив чималу увагу і україністиці (крім мовознавчих та фолклористичних праць, був напр. редактором повного видання творів Квітки). Але найбільше значіння його було в тому, що він, як визначний вчений, репрезентував взагалі українську культуру перед світом, як культуру не "провінційальну", "містечкову", а навпаки — передову та провідну. — Поруч Потебні стояли два вчених не такого високого рівня. Дм. Багалій, історик Слобідської України та автор кількох праць ширшого змісту ("**Руська Історія**", якої перед революцією з'явився лише I том, не лише могла стати побіч найліпших російських підручників, але перевищувала їх і педагогічними якостями і науковістю, праці про Сковороду — скорше біографічні, після революції вийшла "**Укр. історіографія**") достойно репрезентував українську культуру. До того він був громадським діячем широкого розмаху в харківських та й всеросійських межах (член Державної Ради — "**Госуд. Совета**" — від університетів). Менше наукове значення третього професора, **М. Ф. Сумцова**: невтомний працівник на полі українського фолклору, автор більше 1000 статей та кількох книг, він найбільше спричинився до загального зацікавлення укр. фолкльором. Постійний співробітник "**Київської Старини**", численних наукових та загальних часописів та газет, він популяризацією українських тем впливав далеко поза межами університету. І після смерті найбільш видатного представника цього університетського трьохзір'я, Потебні, в Харкові, місті значно більш русифікованому, аніж Київ, в університетських колах закоренилась традиція праці над українознавчими темами, яким віддавали увагу і професори не-українці: **Зеленогорський** писав про Сковороду, **Лебедев** — про життя Білгородської єпархії, **М. Маслов** працював над латинською літературою українського 17. віку і т. д. І в 1905 р. Харківський університет був першим, в якому було зроблено спробу викладати українською мовою: міністерство, розуміється, такі виклади заборонило. Але демонстративний характер такого початку мав величезне принципове значення в ті часи, коли найсміливіші політики піднімали питання лише про виклади українською мовою в народній школі.

Загально культурне оживлення прийшло після 1910 р. Воно відзначилось і в житті Харківського університету. Результати цього оживлення стали помітні лише за часів революції, в умовах, що підпорядковували культуру політиці. Про цю добу можливі вже спогади, а не лиш історичний виклад.

Я зупинився лише на кількох моментах діяльності Харківського університету. Тому не міг назвати багатьох окремих діячів української культури, що їх діяльність відбувалась в рамках університетського життя. Але і побіжний погляд на три епохи в житті Харківського університету, про які йшла мова, показує, що промінювання культурних впливів в життя ширших кіл українського народу було чимале і плідне.

М. КОЛЯНКІВСЬКИЙ

Українець - Винахідник

На північний схід від Едмонтону, у віддалі 18 миль, лежить місцевість Форт Саскечеван. Донедавна вона славилась лиш великою тюрмою, що її оточувало кільканадцять приватних будинків. Ледве від трьох років господарський світ знає про неї.

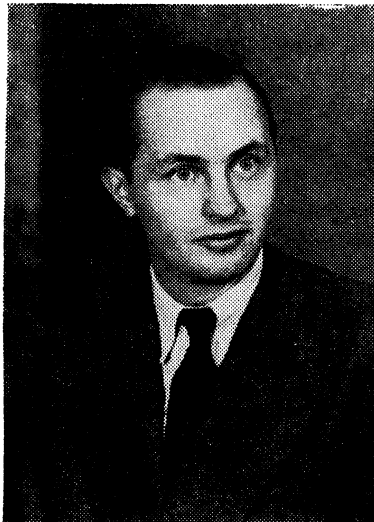
Сьогодні Форт Саскечеван — це третій продуцент ніклю у світі! І це завдяки молодому інженерові-українцеві — Володимирові Мацькову.

На окраїні містечка (сьогодні Форт Саскечеван має вже майже дві тисячі мешканців) знаходиться комплекс будівель фабрики Шерріт-Гордон, що оточений високим дротом. Входу бережуть озброєні сторожі і годі там дістатися сторонньому, бо ж фабрикація ніклю стоїть під державним контролем. Директором відділу дослідів цієї фабрики та лабораторії, що дає працю 60 фахівцям, є наш земляк.

Володимир Микола Мацьків народився 1923 року в Станиславові. Студював на університетах в Бреславі та Ерлангені, де й одержав диплом інженера-хіміка. Опісля рік спеціалізувався на університеті в Лювені. До Канади приїхав у 1948 році та спочатку працював як звичайний робітник, а згодом як хімік в копальні золота. Фірма Шерріт-Гордон Майнс заангажувала його в 1949 році як дослідника-хіміка. На три роки раніше, в 1946 році, ця фірма відкрила в північній частині провінції Манітоби, над озером Лип-Лейк, одні знайбагатших у світі покладів нікелевої та мідної руди, але не знала ще способу продукції металічного ніклю. Тому то вислано інженера Мацькова і ще кількох хіміків до Державного бюро копалень в Оттаві, щоб перевели там основні досліді й знайшли спосіб виділення чистого ніклю з цієї руди, що характеризується дуже низькою відсотковістю.

Вже по кількох місяцях праці знайдено нову методи, що була простішою й економічнішою від досі вживаних процесів. По серії дослідів устійнено, що нікель, мідь і кобальт можна виділити з цієї руди при допомозі водного розчину амоняку під тисненням кисню; окремо залишається оксид заліза. Досліді інж. Мацькова висвітлили всі хімічні процеси цієї реакції та дали змогу відділити мідь від ніклю. Він винайшов теж новий спосіб продукції неметалічного ніклю, стосуючи редукцію ніклю з розчину при допомозі стисненого газу водня. Сірка, що є складником руди, переміняється підчас процесу в штучний погній, сульфат амоняку.

У 1950 році фірма, оцінюючи працю й винаходи інж. Мацькова, іменувала його своїм головним хіміком. В Оттаві збудовано дослідну фабрику, що далі випробовувала методи продукції і вишколювала своїх працівників. По деякому часі приступлено до будови комерційної фабрики у Форт Саскечевані. Вибрано тому цю місцевість, бо там є подостатком дуже дешевого земного газу, необхідного для продукції.

У 1953 році інж. Мацькова іменовано дослідним директором фірми й віддано під його опіку цю нову фабрику, що її будова коштувала 25 мільйонів доларів. Сьогодні Форт Саскечеван продукує річно 20 мільйонів фунтів ніклю та 70.000 тонн штучного погною. Дальшими побічними продуктами є мідь та дорогий кобальт.

Металурги цілого світу визнали методи інж. Мацькова найекономічнішою. Вона є до деякої міри революційною, бо зриває з традиціями класичної пірометалургії.

Інж. Мацькова запрошено на з'їзди Хімічного Інституту Канади й Американського Інституту для металургів і гірників, де він виголосив низку докладів, що живо обговорювались на сторінках фахової преси. Цим новим процесом заінтересувалися копальні фірми цілого світу.

Нам приємно було бути гостями в домі інж. Мацькова, де він перебуває з батьками, дружиною Богданою та донями: Христиною і Мартою. В його товаристві ми оглянули докладно лабораторію та цілу — велику й складну фабрику. Є там відділи дуже небезпечні, де заходити можна лиш в залізних шоломах та з охоронними окулярами на очах.

Сотні робітників працюють у фабриці день і ніч, в будні дні і в свято: вивантажують руду, наповнюють барилки квадратними кістками сизого металю. При самих машинах обслуга невелика, там все змеханізоване. У великанських збірниках осідає залізо, спливаючи з водою рудим струмком у невеличке озерце, що тут створилось. У великій "стодолі", мов у великанському млині борошно, сиплється десь зі стелі сульфат амоняку. Скрізь сверлами вертять у носі амоняковий газ. "Тут можна вибутися нежити за дві-три години!" — сміється інж. Мацьків.

Вертаючись з фабрики, згадуємо спільні зустрічі у Фюртському "Час-і" (Німеччина), де інж. Мацьків був частим гостем, приїжджаючи з Ерлангену на засідання КОДУ-С-у й розмови з незабутнім опікуном студентства сл. п. проф. Кузелею.

В оточенні інж. Мацькова, поміж співпрацівниками, є чимало українців інженерів і хіміків, що завдячують йому своє місце й працю, бо й після багатьох успіхів та на високому пості інж. Мацьків залишився собою. Річ самозрозуміла й не варта була б ні подиву, ні згадки, коли б не бувала аж така рідка...

(“Ми і Світ”)

ДРУГА КОНФЕРЕНЦІЯ ЦК ОДУМ-у

Друга Конференція Центрального Комітету ОДУМ-у відбулась 24-25 грудня м. р. в Торонті при участі всіх членів ЦК з американського континенту за виїмком референта зовнішніх справ І. Лисого. Конференція технічно і програмово була підготована добре, тому напевно залишить помітний слід у розвитку одумівського руху. Найбільше уваги учасники конференції присвятили проблемі провідних кадрів, взаєминам ОДУМ-у з іншими організаціями та проблемам виховання юнацтва. Унормовано також цілий ряд пекучих суто організаційних справ, які досі були в ОДУМ належно не з'ясовані. Рішено відбутися цьогорічну Зустріч одумівської молоді США і Канади знову в Торонті.

Не зважаючи на факт, що дехто з чільних діячів нашого громадського життя закинув Конференції зайву “засекреченість” — редакція “Молодої України” не може ще й у цьому числі подати доповідей та постанов Другої Конференції ЦК ОДУМ-у. Сподіваємось, що до чергового числа журналу нам вдасться дістати ці матеріали Конференції, які належало б опублікувати до загального відома.

Олекса БІЛАНЮК, Мічиганський університет

ПРОГУЛЯНКА В ТАЙНИКИ ЖИТТЯ

Якби грізні армади літаків
Війни страхіття атомових бомб
Принесли й зрили лик землі цілком,
Спаливши все, що було від віків,
І знищивши всі прояви життя,
Здається, без надій і вороття, —
Я вірю: серед попелу й руїн
Таки в землі остане творчий гін.
І він з води і з складників нових
Породить знов на світ життя нове,
Продовжуючи шлях з старих давен
Любови й боротьби...

Ол. Неприцький-Грановський

Скільки то разів кожен з нас, дивлячись на зерно пшениці на ниві, чи на ікру в ставку, чудувався глибокою містерією життя! Ось воно, немов мертво й нерозумне — та лиш пожди, а воно як почне рости, почне розвиватися, без помилок і несподіванок...

Недаром питання життя вважається найглибшим і найважчим нерозв'язаним питанням. Чимало є й таких, які твердять, що ніхто й ніколи цього горіха не розкусить; шкода навіть, кажуть, пробувати. Та все ж такі, декілька років тому, горстка людей — озброєних в електронні мікроскопи і обізнаних з технікою радіоактивної розвідки, аналізою спектрів та дифракційних взорів — постановила зайнятися цим неможливим питанням. Називали себе ці люди **біофізиками**.

Як можна заключити з їхньої вищенаведеної “зброї” — вони були у першу чергу фізиками. Як такі, вони вміли “рахувати атоми” й вираховувати сили, якими атоми і молекули взаємодіють. “Біо-” в їхній назві вказувало лиш напрям їхніх зусиль і не мало на меті твердити, мовляв, вони біологи. Насправді вони біології або зовсім не знали, або знали її лиш дуже мало. Знали одне: життя в своїй цілості є незмірно складним явищем, а щоб зрозуміти складну річ треба наперед зрозуміти її основні елементи.

Отож, як перший — а рівночасно найосновніший — елемент життя, вони почали досліджувати спроможність даного ества множитися. Користуючись досвідом з фізики (у фізиці, як лиш досліджено будову найпростішого атома, водню, — структура всіх інших первнів стала ясною відразу), вони почали з найнижчої форми життя, якою є **вірус**. Пригожим для дослідів виявився вірус Т2, який не є чимсь іншим, як одною довгезною молекулою т. зв. **DNA**, замкненою в протеїнному мішечку. Коли такий мішечок прилипне до бактерії і **DNA** (тут і далі вживаємо українську транскрипцію) попаде в її нутро, починається містерія життя: через яких двадцять хвилин бактерія лускає, а з неї виляють біля 200 новісіньких вірусів, точно таких же, як той перший. Це ж процес самостійного розмноження. Зрозуміти його —

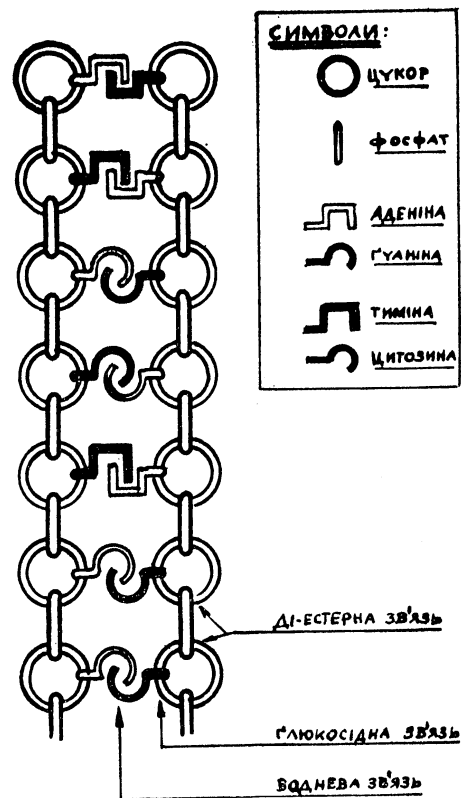

Схема структури DNA

це всунути ногу між двері до таємничої святині життя. Вірус Т2 став предметом скупчених зусиль біофізиків.

Першим завданням було знайти будову молекули **DNA**. Хімічним способом стверджено, що в тій молекулі є біля 10 мільйонів атомів. Дехто сказав би тоді “не тратьте, куме, сили та знайдіть собі якусь більш надійну задачу”. Та біофізики не здались і в 1953 році повністю розв'язали це питання і навіть збудували модель **DNA**. Чи сподівались вони того, чи ні, але структура будови **DNA** сама принесла зі собою теорію про своє множення (1, 2, 3, 6). Схематично молекулу **DNA** можна представити як два довгі ланцюги, злучені гачками, як на рисунку.

Зовнішні звена обох ланцюгів всі однакові. Гачків, які їх злучують з середини є чотири роди, а вірніше дві породи. Поодинокі “звена” й “гачки” є елементами, з яких збудована велика частина всієї живої матерії; подостатком їх і в бактеріях. То ж коли **DNA** попаде в бактерію і якийсь “гачок” хвилиночку розчепиться, він, замість знову з'єднатися з своїм попереднім партнером, може зачепитися за відповідний “гачок” з бактерії. В одному місці пошкоджений ланцюг, швидко **розшморгується**, “гачки” знаходять собі нові скоби, аж поки з одної молекули **DNA** не стане дві. Цей процес повторюється і продовжується аж поки скінчиться поєднанням з бактерії. У висліді: з одного вірусу — двісті.

Так вперше знайдено вияснення репродукції на її найдетальнішому, атомному поземі. Цей осяг тим значніший, що **DNA** не є винятковою структурою, притаманною лиш вірусам Т2, але належить до класу органічних сполук з яких складаються **гени** всієї живої матерії, включно з людиною. (Продовж. на стор. 17-й)

ЗДАЛЕКА Й ЗБЛИЗЬКА

Ванда ДИНОВСКА

Авторка цього репортажу — визначна письменниця і культурна діячка в Індії — поцікавившись деякими проблемами української молоді, а особливо рухом ОДУМ-у, просила мене перекласти з польської мови цей репортаж для "Молодої України" з надією, що й між українцями найдуться молоді шукачі Правди у цих невідкритих ще зовсім скарбницях прарійської батьківщини.

Лір Громовий

З гіндуською прошею в глибину Гімалаяв

Прощі до святих місць, розположених завжди серед найкращої, привабливої природи — інколи у таких недоступних і диких закутках, що дійти до них не тільки дуже важко, але й небезпечно для життя — були від віків і є донині одною з характеристичних ділянок гіндуїзму. Органічне співжиття з природою, бачення в ній безпосереднього проявлення Мага-Шакті, великої Пра-Матері Світів усіх, або творчої "жіночої" потуги Всевишнього, віддана любов для її грізної і найлагіднішої постаті; почесь для Девів-Світлих (боги і духи гір, рік, моря, пустині, великих потуг і катаклізмів); велика, навіть у найпростішого народу вразливість на всі проявлені відтінки природи, були від непам'ятних часів і є донині основними прикметами гіндуської душі.

Безпосереднє відчуття і переживання Бога в природі завжди підказувало гіндусам будувати святині там, де краєвиди полонили чимось надзвичайним. Звідси незчисленна кількість малих сільських святинь на горах і над кручами, над берегами моря майже серед самих хвиль, або на полянах непрохідних, на перший погляд, пралісів. Тому й найпопулярніші місця прощ, — це святині Бадрінату і Кадарнату, розташовані серед недоступних гімалаяських верхів, серед вічних снігів, у стіп льодовиків на висоті трьох, чотирьох і п'ятих тисяч метрів; це джерела рік Гангес і Джумни в Ганготрі і Джамнотрі; це природний храм величезної печери Амарнату в Кашмірі з льодовим символом т. зв. Лінгам — Шіви Найвищого.

Лінгам — найзагальніше почитаний в цілому гіндуїзмі знак Шіви, — це символ Творця, який добуває зі себе буття, з хаосу творить всесвіт, а коли черга проявленого життя у великому космічному ритмі наближається свого кінця, знову своїм вогнем редує його і перетворює у своїй істоті. Це є т. зв. **манвантари** і **праляї**, або ритмічні, повторні і нескінченно довгі черги-періоди проявлення космічних явищ, усіх людських і духових світів і їхнє "приспання" — оптичного згаснення і позірної смерті. Образово і поетично називають це — "вдиханням і видиханням Брагми". Вдихання повертає в лоно Найвищого все існування, у видиханні наново проявляється і починається "існування". Чергам-періодам немає кінця. Буття є вічне.

Тому Шіва є одночасно Творцем і Знищувачем, а нищення в гіндуїзмі є нарівні з творчістю святою і Богою дією.

До тих гімалаяських св'ятинь мандрують кожного року тисячі прочан-паломників від усіх закутків Індії. Багаті і бідні, освічені і неграмотні, молоді і старці, а навіть матері з немовлятами при грудях. Інколи заощадження всього трудового життя видаються на квиток до останньої зупинки і на декілька найпотрібніших приборів. Довга бамбусова палиця, кілька штук одягу в клунку, мішочок рижу, борошна, сушеної городини, посуд для варення і на воду — це виряд найбідніших; численні клунки з постілью, палатки, запаси харчів і одяжі — виряд багатих. Фізично слабкі але заможні наймають щось в роді носилок-лектики, несеної двома або чотирма верховинцями; бідні слабкі і старці погоджуються подорожувати у набагато дешевшому кошику на плечах міцного верховинця. Але всі ті суспільні різниці, як і провінціональні, асимілюються тут дуже швидко в поборюванні спільних небезпек і трудів, а над усе в тому самому релігійному цілопаленні, в тій самій відданості серця і постави до життя, тобто в спільній духовій культурі цілого Гіндустану.

Ця єдність культури ніде не виступає так плястично і наглядно, як саме на тих великих прочанських шляхах. Суспільне і народне значення прощ було завжди величезне з великим впливом на цілий край. Це був теж один з найкращих елементів у розвитку релігійно-суспільної солідарності і особливого гарячого гіндуського патріотизму. Є він передусім любов'ю всієї землі Гіндустану, як своєї і найближчої. Славне Рамешварам на далеких південних окраїнах проти Цейлону, повне легенд і історичних спогадів, є так само дороге і близьке для мужнього селянина Пенджабу, як Мутра і Бріндабан в середній Індії для селянина із західних надбереж. Не згадую вже Бенарес, який був від віків і є донині улюбленим і найбільш поважаним місцем для цілих гіндуських Індій. З кожним із тих святих місць, а їх є сотні, пов'язані перекази, оповідання і події живі в думках і серцях мільйонів; кожне охоплює відповідний період історії і культури, а передусім інший розділ могутньої і пребагатої книги живого гіндуїзму. Можна б багато про це писати, а історія таких місць як Дварак на західному, Пурі на східному побережжі, Гардвар у стіп Гімалаяв, чи теж у серці їхнього положені святині які вже згадано вище, були б одночасно історією гіндуїзму, як релігії, філософії і культури. Вертаємо до двох небезпечних прочанських шляхів Бадрінату і Амарнату.

Дорога, умови просування вперед, створюють багато різномірних небезпек. Брак води, харчів, спека, виснаження, дезинтерія і холера — нападають прочан під час чотиритижневої, пішої (коней немає, лише носилки-лектіки) дороги до Бадрінату і Кедарнату. Несподівані виливи ручаїв — коли упаде несподіваний дощ, — створюють загрозу цілому табору (перед кількома роками 500 людей і коней загинуло в долині Панчтарні), холод, смертельні простуди, брак палива, стрімкі гладкі урвища загрожують кожної хвилини поваленням у пропасть, — у тижневій кашмірській прощі.

Перша збірна точка на цьому шляху це Шрінагар, чудова у своєму дивному стилі столиця Кашміру, який дістав зовсім заслужену назву від туристів цілого світу — Рай Землі. І справді, тяжко булоб найти багатішу і різноманітнішу природу. Велике, довжиною сто миль плоскогір'я, повне озер, рвучких рік, врожайних піль і садів з всіми відмінами індійських і європейських овочів, порізане алеями високих тополь і групами великих сріблених дерев “чінарів”, це і є т. зв. Кашмірська долина. А довкруги гори. Нижчі, густо заліснені і різномірні; вище ліси високих кедрів, сосни, ялиці і деодари; ще вище тільки полонини з отарами овець і корів. А над ними сніги і льодові білі вершки, задивлені на врожайну, в голубих мряках сповиту долину.

Шрінагар — “Венеція Індії”, з сотнями каналів і чудовими дерев'яними, солом'яно критими домами, інколи на високих стовпах-підвалинах, які так і приковують око глядача своїм оригінальним стилем; рої метушливих човнів на ріці і каналах з маєстатично повільними “кучу” і “шікара” (рід судна-хати). Шрінагар, розположений над величезним озером, завітчанним плаваючими городами і тисячами великих рожевих лілей, в обрамванні зелених полів і підгір'я, є насправду найдивнішим містом Індії.

Тут кожного року перед липневою люнарною повнею (люнарна повня кожного місяця вважається за особливо відповідну для всіляких духових вправ і підприємств) з'їжджаються з усіх областей Індії прочани. Громади Садгів і Сан'ясів (цивільні монахи, мандрівні монахи і “святі”), приналежних до різних організацій і релігійних товариств, звертають на себе увагу помаранчевої краски штанами (колір відречення і жертви), або наготою, як з бронзи вилитих, чи знову білих від попелів або худих від аскетизму тіл. Можна тут найти багато навіжених, душевних інвалідів, безробітних у розшуках легкого прожитку, високо освічених філософів і вчених, ігуменів різних орденів, товариств і манастирів.

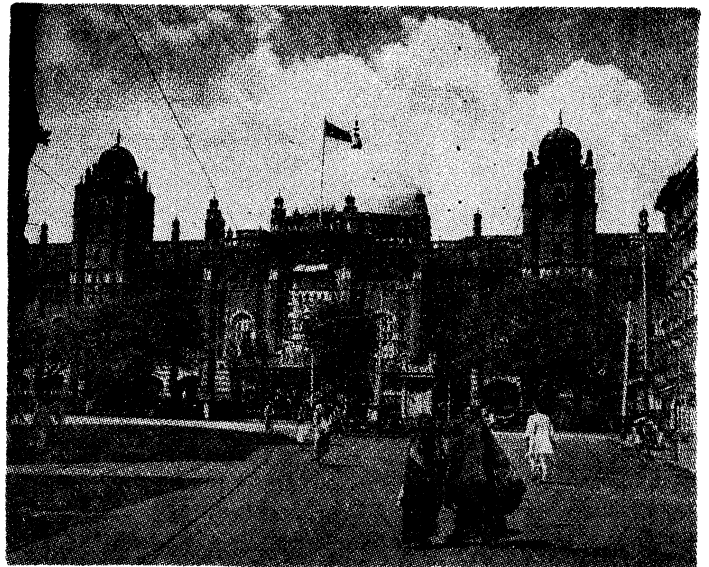
П'ять днів перед походом прощі з другої збірної точки — Пагальгам, 60 миль нижче, сходяться вони до Шрінігар під горою Шрі Сянкарарі (один з найбільших філософів Індії — 2200 р. тому), біля маленької святині і тут провідник прощі — поважний і достойний філософ — передає відпоручникам прапор Йогів, тієї самої помаранчевої краски відречення і жертви, кільканадцять похідних ліхтарів, запаси оливи і прибори до Пуджи (ритуальне богослужіння), благословить і промовляє. І ось, єдиний у своєму роді похід, позолочений пломенючою шагою Матері-Землі (земля гіндуська на рівнинах півдня і півночі має однаковий колір і звичайною глиняною закрашується полотна Сан'ясів) виступає у похід серед співів в супроводі незрівняного “мрдангам” (рід інструменту який акцентує ритм), сопілок і конх, із сотнями горючих ліхтариків, у сторону льодових верхів.

ПАГАЛЬГАМ-ЧАНДАНВАДІ

Спільно з моєю подругою, з йогою у котрого мешкаю вже кілька місяців і з родиною першої в Кашмірі йогіні (його — жінка), молоденької і чарівної Шарікі, я мусіла б відбутися всю подорож. Але на кілька днів

перед походом змія вкусила її в ногу, терпить жакливі болі; рятує її майже в останній хвилині притомності сільський знахар-ворожбит, а опісля найкращі шрінагарські лікарі стверджують, що в цьому випадку не змогли б нічого кращого вжити. По 48-ми годинах жахливих мук, врятована від смерті лежить вона з ногою, як з колодою, а я, після недоспаних ночей і турбот, дрімаю, присівши у куті широкої сільської світлиці, де прийняли її на час видужання два приятелі йогів, бо перенести її до наших палаток на цілу миль в гору, було б неможливо. Я зовсім забула, що сьогодні останній речинець догнати “Ятру” (проща) в долині Пагальгаму. Прокидаюсь на тихий шеліт Шаріки:

“Марто, тут був перед хвилиною Свами Лякшмана. Від'їхав до Пагальгаму; можеш ще його наздогнати; сказав, що останній автобус о третій. Зараз дванадцять. Подумай. Мені вже нічого не загрожує, а на біль рятунок немає.”

Неспокійний Бомбай — Голов. пошта

Хвора всміхається крізь сльози. Підходить один йога, другий поїхав ровером дев'ять миль по ліки. “Ідь, сестро! Знаєш добре, що ми зробимо все, що тільки можливе для нашого гостя. Другим разом може не матимете нагоди відвідати святу печеру.”

Хвилина вагання. Добре, змучені очі Паулі здається неспівом дозволяють. Нахилиюсь до неї:

“Мартек, ти і за мене їдь”. Ще хвилина вагання, зле чи добре роблю — не знаю; рішення приходить майже тверде — їду.

Автобус несе мене крізь пахучі ліси; потічки шумлять зі всіх сторін, буйні папороті і лісові дзвоники. Повітря тверезе-гірське, а дорога підноситься серпентинами все вище і вище. Минаємо маленькі села ткачів. Зупиняємось на короткий відпочинок недалеко історичної місцевості Мартанд, яка славиться чудовою святинею і вищим учбовим закладом. Святиня збудована біля 2000 років тому, нині майже вся в руїнах. Перед заходом сонця доїжджаємо до Пагальгаму. Місто: кілька гостинниць, кілька відпочинкових домів, велика торговища овочів і ярин, кілька більших крамниць, а далі — місто палаток. Товпа, гамір; це захід сонця — час вечеряти, — перед кожною палаткою мала ватра, готуються страви, печуть “чапаті”, димлять казанки рижу...

Недалеко установа, де можна замовити носильщиків і коней, або найняти потрібне приладдя. З трудом проходу крізь товпу. Сотні верховинців заважають своїх коней, показують рекомендації попередніх прочан, кличуть, викрикують, просять; але строго притримуються своєї черги. Рішаюсь відбутися прощу пішо; я

вже була на декількох ближчих верхах Шрінагару без особливих труднощів, а кінно не їздила вже від років; але все таки кінь потрібний для багажу. Дістаю квиток з ім'ям призначеного мені верховинця і поспішаю найти його. До того ще не маю своєї палатки, а без неї, як інформують мене, не можна вирушати. Віднайти приятелів у цьому багатотисячному таборі, неможливо, тому треба палатку наймати. Але в Індії дуже легко зустріти щиро поміч і піклування.

Стою у черзі, коли кілька гіндусів пропонують відступити мені свою. Нав'язується розмова. Дізнавшись, що я сама і не знаю, як віднайти приятелів, запрошують до себе на всю подорож. Їдуть в чотириох з провінції Сінду. Учитель-поет, багатий купець шовків, лікар гомеопат і урядник. Мають велике шатро на два переділи, один з них віддають до мого вжитку. Вибрали прекрасних коней і пообіцяли відступити мені одного, якщо за тяжко буде мені іти. Приймаю все дуже радо.

Ідемо разом на вечерю і полагодження останніх закупів. Товпа різноколірна і різнородна. Селяни і купці, багаті землевласники і тендітні жінки в ніжних взористих або сніжно-білих сарі. Північні кольорові турбани; можна пізнати по їх кольорах і способі в'язання з якої провінції; де-не-де блисне оголена голова Брагміна, або малиновий шовк жінки півдня; інколи промигтять європейське спортове вбрання когось з Бенгалю або Пенджабу. Всюди радісне піднесення. Всі, подібно як ми, роблять останні покупки; тепла одежа, ручно ткані шалики і кашмірські юбки, рукавиці, скарпетки; запаси ярини і овочів. Більш передбачливі купують окуляри (світляні рефлекси великі), оливу для лиця і рук, цитрини; на всякий випадок — ліки. Для мене пакет фото-фільмів і позичений кий вистачають зовсім.

Настрій всюди сердечний; єдність мети і любови, найглибша в'язь спільної культури кидається в очі. Нехай ті, які бездумно повторюють мілкі або тенденційні аргументи про брак єдності гіндуської культури і сепаратизми провінцій, відбудуть одну таку прощу, а напевно змінять свій погляд. Як всюди у світі так само в Індії, говірка, народня ноша, можуть бути різні, але єдиною є вросла в усю природу і кров — культура мислі, чуття, туги, релігії і ритм всього життя.

Закупки закінчені, дискусія з новими приятелями про поезію і філософію погасає, перевтома дає себе знати. За хвилину з щасливим самовдоволенням витягаюсь на моєму імпровізованому ліжку по втомлюючих турботах останніх днів. Гамір притихає, помало догорають вагри, прочани вкладаються до сну. Завтра на сьятанні рушаємо.

Прокидаюсь, коли ще зовсім сіро. Хочу побачити Пагальгам, тихачем крадусь з палатки. Вид чудовий. Ліси на підгір'ях, а далі за легкою мрякою верхи засніжені; у віддалі мале село верховинське і палатки постійних відпочивальників. Табір вже рухається, всі поспішають до річки, що піниться і видзвонює в розлогих берегах. Щоденна купіль є не тільки рутинною, але й релігійним обов'язком, якого дотримуються усі. Іду і я до річки але не відважуюсь пірнути зовсім у холодну воду, щиро подивляючи моїх сусідів.

За хвилину, не чекаючи моїх приятелів, виходжу на дорогу з моїм прочанським києм і торбою; так само поодинокі або групами ідуть інші. Коні з тягарем ітимуть на кінці.

Ранок свіжий, тверезить ядерністю високогірського повітря. Дорога насамперед широка, веде крізь село вилюднене з мужчин — усі найнялись за носильників, — діти і жінки, у своїх широких, хвилястих, вовняних сорочках або з накинутими хустками, т. зв. "льоги", приглядаються до нас цікаво, вродливо і весело. Швидко дорога звужується і біжить уздовж гірської річки Люмбодарі, що випливає з озера в підніжжі льодови-

ків. Вона товаришитиме нам в наступні два дні своїм голосним шумом, який переходить місцями у такий гул, що неможливо почути слів сусіда.

За хвилину починаємо стрімко підноситися вгору; глинка дуже слизька, зовсім не так уже легко йти пішки, як думалось. Дорога вузька, прочан і коней більше, треба завжди звільняти їм дорогу, прикладаючись до гори або сходити на стрімкий бік до ріки; інакше можна дістатись між вістря палиць від палаток, прикріплених на кінських хребтах. Чим стрімкіше в'ється доріжка, ступання стає труднішим і майже невиносимим. Зупиняюсь, хочу перечекати і йти на кінці. Чекаю десять, двадцять, тридцять хвилин і... де там! Все і все в'ється той самий довгий вузь, а кінця не видно взагалі. Врешті зустрічаю моїх приятелів. Один з них, побачивши що не легко мені ідеться, віддає свого коня. Молодий Буль-Буль живий і послухний стає моїм найкращим приятелем на цілий тиждень. Але як сісти на нього, як їхати у сарі ітропаках на ногах? Хоч бачу, побіч, жінок навіть з немовлятами при грудях, які міцно тримаються в сідлі — по чоловічому — то відважні Ненджабки або Раджпутанки так само босе в тропачках. Ну, хіба я вже така нездара? Помагають мені всісти і ось оглядаю довгий-довгий прочанський похід згори. Що за радість!

Саме проходимо найбільш стрімкий плай. Шрінагарські пластуни впорядковують рух коней; кожне згромадження їх в одному місці є небезпечне. А коли трішки нерівно навантажений кінь спотикнеться, може втратити рівновагу і звалитись кількадесят метрів нижче в швидку ріку. Рятуюнок тоді вже неможливий. Так ми втратили двох коней.

Їдуть вони під гору з трудом, треба добре триматись у стременах. Сонце вже високо, припікає, а вітер холодний залітає від невидимих ще льодовиків. Кілька

Читачі! Забезпечуйте себе і свої родини найвигіднішими асекураціями в

УКРАЇНСЬКОМУ РОБІТНИЧОМУ СОЮЗІ

Допомогайте собі гуртом! Ваші вкладки до УРСюзу — це Ваша найпевніша ощадність, що приносить Вам високу річну дивіденду.

Ще сьогодні зверніться за інформаціями до редакції "Молодої України", — або на адресу:

Ukrainian Workingmen's Ass'n
524 Olive Street,
Scranton, Pa., U.S.A.

годин такої їзди і доходимо до місця першого постю — Чанданваді. Велика долина, багато закрутів, охоплені з двох сторін раменами двох рік, що перевалюються із шумом крізь скельних зламів. Це на висоті 3.200 метрів.

Розкладаються палатки, з'являються вогні, ліси довкола і палива достатньо. Поздовж дороги появляются довгі столи і кілька переносних столових. Великі котли димлять, печуться присмаки; але більшість палаток мають власні господарства. Кухню старанно відгороджується кутхами, очищується, підмітається, бо готування страви, особливо серед брамінів, є найбільш приватним дійством, мусить відбуватися в якнайчистішому місці, забезпеченім від сторонніх (вступ усім, крім браміна, до брагмінської кухні є суворо заборонений і ніхто крім гіндуса не може мати доступу до гіндуської кухні. Йдеться тут не тільки про фізичну чистоту, але і про т. зв. магнетичну; алкоголь, тютюн, м'ясо більшості гіндусів визнає за магнетично брудні і безмірно шкідливі).

Довга черга людей і коней все ще надходить. На другому кінці долини віднаходжу Свами Лякшама; Шаріка, непорушна на вистаючому камені над водою, читає санскритські шльоки гимнів одного з найбільших вішунів Кашміру, а за хвилину вся погружається в глибоку молитву. Це перший раз іде вона до Арманату, зворушення відбивається на маніжному удуховленому личку і радість блищить в очах.

Всі зосереджені. Тільки пісні злітають і відходять далеко, далеко.

Наша групка теж починає пісню, палку і надхненну; високий тон її змішується із шумом ріки і дерев і гине десь у просторі.

В далекій верховині стоїть непорушно вершок Нанга Парбат а в заглибинах блищать великі поклади снігу. Атмосфера прозора, кожна лінія гір зарисовується чітко і гостро. Розігрите повітря п'янить, а бризки хрустальної води долітають аж до нас на високий беріг. Постать Шаріки, знерухоміла в найглибшому зосередженні, видається предивною різьбою на фоні неба. Хто знає, питаю у себе, котра краса є більшою, цієї гімалійської природи, чи цієї ясної, кашмірської дівчини, в постаті якої відбивається вся духовна культура її батьківщини? Чи ж не є вони одним, приходить рефлексія, бо людина є невідлучною частинкою Божої природи, відвічної Шакті, підказує мені філософія Індії.

ПЕРША НІЧ У ГІМАЛЯХ

“Хочеш, підемо до Садгу'ів, знаю голову їхньої ятри, розумна він і свята людина”, каже мені Свами Л. Ідемо.

Не легко віднайти знайомих у тій розлогій долині, але табір Садгу'ів прилягає до постійно стоячих тут палаток; не мають вони власних, а багато з поміж них не мають нічого крім сіро-срібlistого попелу на собі, який вправді береже тіло від холоду і надмірної спеки, але неодному з них стіни шаласів дуже побажані у ті холодні верховинські ночі.

Входимо у їхню республіку. Найрізноманітніші постаті і обличчя. Представники товариств — Саньграм'ів, — манастирів, конгрегацій, Ашрам'ів; довге волосся традиційно високо підв'язане або вільно пущене на рамена у скуйовджених пасемках (не чесати їх вважається особливим відреченням і посвятою, бо щоденне миття голови і оливолення волосся є природною звичкою всіх каст, на рівні із щоденним купанням), це бенарейські аскети. Побіч, зовсім поголені голови подібні до будгійських монахів; великі намиста — “рудракша” — з зерен святого дерева Непалу, або дрібненькі і пахучі з дерева Тульсі; усі відтінки і відміни помаранчевого коліру, чи то малою “кавпіною” — опаскою кругом пояса — що відзначається на сон-

цем опаленому тілі, чи світлим полотном накинута різноманітними способами на рамена і плечі. Громадки сидять при малих ватрах; здалека видно громаду більшу; тут повіває помаранчевий прапор, а біля нього вбитий у землю стоїть великий залізний Тризуб — другий характеристичний символ Шіви, найвищого Йога Всесвіту, — обидва прикрашені взористо укладеними камінчиками, квітами. Видно розкладені ще приладдя і жертви. Це закінчилась недавно Пуджа, кадила ще димлять а на чолах видніють свіжі ще червоні і золоті значки “кум-кум” шафрану і сандалового бальсаму (посвячені раніше, символізують благословення і жертви).

Недалеко дві великі палатки; перед одною збори. Промовляє, — сидячи на імпрізованому підвищенні старий Йогі. Це виклад про Бгавад-Гіту, найсвятішу, найзагальніше почитану, святу книгу Гіндуїзму. Її філософічна і етична вартість дуже висока і має вона вселюдське загальне значення. Промовець знаний із своєї вченості і довголітніх духових практик в Бенаресі. Довкола заслухані і зосереджені слухачі.

Напроти, кільканадцять кроків далі, стоїть друга палатка, перед нею простелені кутки і мати для гостей, а при самому вході, на переносному фотелі постоїть, яка зразу полонить всю мою увагу. Помімо помаранчевих шат і такої ж на голові шапочки, нагадує мені якогось церковного достойника, в пурпурі і середньовічній славі; кожний рух тхне повагою і святістю, задума і велика мисль в очах, чоло високе і владне, а усмішка погідна і добротлива. Дивний, майже гетьманський маєстат. Це він й є провідником цього-грічної Ятри, знаний на всій півночі Свами С.

Підходимо ближче. Глибоке вражіння, яке робить на мене цей чоловік виявляється самотуж у повному пошани гіндуському поклоні, у погляді і півсвідомо спрямованій мислі. Свами всміхається. Звертається до мого приятеля і про щось питає; знаю, що говорять про мене, а очі всіх звертаються у мою сторону.

“Його святість каже подякувати тобі за те, що йому приносиш”, говорить Свами.

Не всі розуміють і розглядаються, де є ті дари овочів і квітів, приношених завжди при відвідинах Йога, за які насправді ніколи не дякується а, посвятословлені, розділюється між присутніх. Свами сміється: “Чи тільки видимі дари є цінні?”

Розумію добре. З питомою правдивим Йога прозирністю, доходячою інколи до цілковитого ясновидіння, відчув мою думку і зараз — відчуваю це зовсім добре — досліджує далі, якби хотів проглянути мою істоту наскрізь. Дивне це вражіння, неначе якісь промені прошибають наскрізь все тіло.

— Що привело вас сюди? — питається по хвилині, сердечно на мене дивлячись.

— Честь для найвищого і єдиного Духа, котрий, наскільки розумію, під ім'ям Шіви в гіндуїзмі, є зображений, як Пан радісного відречення, як Володар тих, що після довгої мандрівки бажають повертатись “у дім Батька”, — відповідаю.

— То значить, Йога не є для вас чужою, ця найширша, досвідом живуча релігія правди, вища від усіх інших релігій?...

— Так, я цікавлюсь нею, не можу сказати, що практикую її, але дещо знаю.

— Знаєте, що саме я вважаю найпростішою дорогою до Всевишнього, це — відречення. Не те зовнішнє, — дому, родини, власності і т. д. — це є відносно легке, особливо для нас, гіндусів, дякуючи правдній традиції Саньсяси, яку маємо в крові; але це внутрішнє, шире і цілковите; звільнитись від кожної думки, кожного особистого чуття, віддати себе в цілому єдиній Дійсності Духа; люди називають “ЦЕ” різними іменами, на Заході Богом, у нас Брагманом.

(Продовж. на стор. 17-ій)

СПОГАДИ З НЕДАВНІХ ЛІТ

Від синього Дінця
до бурої Ками й назад

Григорій СКИТ

Продовження
з попереднього
числа
“Молодої України”

До школи нам, п'ятикласникам, треба було ходити в сусіднє село. Зимом ми часто спізнялись і матері на зборах постановили, щоб нас у школу підвозили. Горобець, який був тоді ще головою колгоспу, обіцяв дати підводу, а коли другого дня ми зібрались біля контори — він прогнав нас ще й погрозив обарком ноги поперебивати, як будем докучати, бо в нього, мовляв, “нема чим гною в поле возити, а не вас смаркачів”. Того ж дня поруч Тичинино, хлопці вивчали і мій вірш: “НА МАЙДАНІ”.

На майдані — в непогоду,
Турбувались матері:
“Треба б випросить підводу —
Підвозити школярів.”

Із контори до майдану
Голова колгоспу йде:
“Не журіться, громадяни, —
Все як скажете — буде!

Для діток-квіток народу,
Для радянських школярів,
Ми не тільки, що підводу!!
Будьте певні, матері!”

Із майдану по роботах
Розходились матері:
“Подай, Господи, здоров'я
Товаришу голові!”

На майдані вранці-рано
Збиралися школярі.
“Будем їхати, — раділи, —
Будем їхати, будем ї...”

“Вам чого? Підводи, коней?
Та ось я вам зараз дам!
Та чи знаєте, що в поле
Гній возити нічим нам?!”

Ану, марш мені з майдану!”
(А обарок у руках)
Ех, кивали ж ми п'ятами
Аж на битий шлях...

Так за що ж діди боролись
На усіх фронтах??
Чи щоб внуків гнав у шкю
Отакій ось ПТАХ???

Брат Коваленка, сількор, надіслав вірша в райгазету, де він і був видрукований. Там же сидів якийсь дотеп-карикатурист і так “розделав” Горобця, як він з обарком біжить за школярами, що той не одну ніч не спав, мене проклинаючи. За кілька днів ми дістали аж дві підводи. Але при наших зустрічах з Горобцем, його “брав грець”, очі наливались кров'ю і він люто сичав: “Ну, виродок, я ж тобі покажу, як писати! Будеш ти там де й батька відучили!” (Батько мій умер, вернувшись з тюрми, коли я мав всього два роки).

Не встигло ще це забутись, як селом прокотилась нова пісня: “В “Комунізм” на ярку — варять затірку

рідку, Свирид бігає, свистить — нічим затірки мастить”. (Колгосп наш носив назву “Хвиля Комунізму”, люди звали просто “Комунізм”, а Свирид Кузьмич — це Горобець). Це не був мій увір, і я й досі не знаю звідки ця пісня прийшла в наше село, але чомусь усі, і Горобець перший, приписали її мені. Справа виглядала погано — в сільраді поставили питання про висилку мене в трудколону за “подрив авторитету власті”, але знову ж Панас Миронович, заручившись від мене словом чести, що це не моя робота, відстояв мене. Тепер його більше не було, а Горобця мимо моїх сподівань, що його, як ворога народу, радянська влада таки викриє й покарає, минулої зими поставили головою сільради: Тепер йому була нагода здійснити свою погрозу і це властиво й заставило мене подумати над Олініми словами. Що ж, спробую, хоч я наперед знав, що з того нічого не вийде — в комсомол мене не приймуть.

Біля хати вибіг на зустріч Ялдаш, як завжди кинувся на груди й тонким голосом скавулів, ніби на щось жалівся. Ну, дурнику лахматий, помив би лапи — мама сорочок не напереться через тебе. Геть!” Він скавулів далі. “Ну, що ж тобі, били? І мене, брат, били. Не лазь, дурню по курниках.” Ялдаш, мій друг по нещастю, також не відставав від свого господаря. Він, в мою відсутність в школі, частенько заглядав до Горобця в курник і смакував собі призначені голови на сніданок яєчка. А коли побачить як голова проходить селом, він їжачився і тихо гарчав. Поза тим він був смирний пес — шкоди нікому не робив.

Коли я вертався зі школи — часто в хаті вже спали, одна мама чекала з вечерею. Але сьогодні в хаті яскраво світилось і двері стояли навстіж. Біля печі поралась мама, на лиці печаль, якої я давно не бачив. “Певно бив, — подумав, — треба вже з цим покінчити сьогодні. Хай “паразит” знає, що я вже не маленький”. “Що трапилось, мамо?” Вона побачила і в слюзи: “Сину, як же це? Вже й беруть тебе? Ще й не виріс і школу не кінчив.” “Куди беруть?” “Та ж в армію. Прийшли з сільсовета й сказали щоб збирала тебе в дорогу. Он пісьмо на полиці”. Я розірвав конверт — там була повістка про мобілізацію мене в Трудові Резерви. Завтра на 10 годину мусів, з відповідним вирадженням, явитись в район на комісію. Що ж це? Та ж від нас уже трьох пройшли комісію й мусіли завтра виїжджати, а п'яťох взагалі не прийняли, хоч вони й хотіли їхати в ФЗУ. Кидаю книжки на стіл і з хати. “Куди ж ти?” Я вернусь зараз.” “Та хоч з'їж щось.” “Ніколи, мамо!”

В сільраді вже було темно, одиноке вікно кабінету голови ярко світилось. Стучаю і заходжу. “А, поет, ну брат готовся, завтра машина йде в район — підвезуть”, — зустрів весело Горобець. “Але я хочу школу скінчити, розумієте? А в селі ж є хлопці, що добровільно поїдуть, пустять їх.” “Ти прийшов вчити мене? Хто тут голова: я, чи ти? Марш мені і не патякай! Школу кінчити! Школу кінчатимуть наші діти, діти красних партізан, а не таких бандитів, як твій батько. Ти благодари, що хоч туди попав!” — Аж тепер я зав-

важив, як від нього несло перегаром горілки. П'яний, — подумав. “Ну чого стоїш, вовком дивишся? Марш мені з очей! Чи хочеш щоб позвав міліцію?” — Сам вже певно боявся підходити, я зовсім не був намірений цього разу відкрити та й Ялдаш гарчав за дверима. “Дурень, докоряв я собі в думці, кого ж ти прийшов просити?” А вголос сказав: “Ви батька не чіпайте, а за себе я в районі знайду кому сказати!” “Катісь, шукай!”

Прощався з домашніми наспіх. Мама плакала й побибалася, але я заспокоював її тим, що вечером вернусь. На святий випадок захватив торбу з білизною і хлібом. В районі, в відділі Наросвіти, був знайомий мені інспектор шкіл т. Бражник, що минулого року був присутній в нас на іспитах з конституції. Цей іспит особливо мені вдався і він записав моє прізвище, розпитував про домашнє життя і щось радився з Панасом Мироновичем, поглядаючи на мене. За два тижні після того я дістав новий костюм з Наросвіти. Тепер я надіявся на його допомогу і, приїхавши в район, відразу зайшов у відділ Наросвіти.

— Бражник? Єво нету, — відповіла мені підстрижена “барішня” з папіроскою в розмальованих устах. “А де він? Я хотів би з ним побачитись.” “Єво нет, панімаєте?” “Так, але можу ж я знати де він?” “Спросіте в отделе Нарміліції” — пихнула “барішня” димом в очі і вийшла. З другого кінця кімнати прислухався нашій розмові якийсь урядовець-юнак і коли барішня вийшла він запитав: “Ви в якій справі?” Я розповів. “Тут вам навряд чи допоможуть. А за Бражником не питаєте: він арештований, ворог народу.” Бражник? “Так. Пробачте, а як ваше прізвище?” Я сказав. “А, чув про вас. Ви з ...ської С. Ш.? Раджу вам сходити до голови Райради — більш ніхто вам не порадить в цій справі.”

Голова Райради, вислухавши мене, блиснув окулярами: “Ето” мобілізація, наравне с мобілізацією в красную армію. Ясно? Что же ви маладой человек, отказываетесь исполнять распоряжения власти, так лі?” “Та ні, я не відмовляюсь, але...” “А когдa нет, — ізвольте явітсь на комісію в комнате номер 12 і меня больше не беспокойте. Я занят.”

В кімнаті ч. 12 стояло з десятиох голих хлопців. Вони тулились до залізної грубки, що стояла серед кімнати й соромливо поглядали на молоденьку санітарку в кутку за столом. Я подав їй свою повістку. “А, прибилі? Хорощо, роздевайтесь.” З бокових дверей вийшла друга санітарка й забрала двох хлопців з гурту. За півгодини і я проходив від лікаря до лікаря (їх було щось з сім) і від кожного діставав одну й туж репутацію: “здоров, годен, годен, здоров.” Так ніби змовились, хоч передімною трьох завернули. Отже “здоров і годен”; остання надія на комісію пропала. В торбі чогось бракувало і це дістав тут же: другу пару білизни: сорочку, носки й нові ботинки, бо мої скоро “проситимуть їсти”. Ще й дорожніх — сім карбованців. “Путьовка й літер — в провожатого партії”. Все. Комісія скінчилась.

Шоферу, що чекав на мене, переказав поздоровити всіх, бо я від'їжджаю вечером, куди — не відомо. Хоч лишалося ще кілька годин до від'їзду і можна було вернутись попрощатись, але я свідомо не схотів: не міг бачити маминих сліз, зажурених поглядів шкільної братії та злорадних усміхів Чичикова й Горобця. Вечером на станції гуло, як у вулику: там сміх, там плач, а там хтось певно наступивши на пробку, голосно загав:

“Ти машина, ти залізна...”

Півтори сотні юнаків, кожен по своєму прощались з рідними, знайомими, друзями. За годину надійде потяг і повезе їх, багатьох вперше, кудись в невідому сторону, далеко від рідних і дорогих людей, від рідних хат і може назавжди. Я не мав з ким прощатись і ра-

дий був, що вільний від цього неприємного обов'язку. Безцільно блукав по перону. Смеркало. В душі дивна, якась невідповідна до ситуації, порожнеча: ні жалю, ні смутку, ні радості, ні досади. Так дійшов аж до переїзду за останньою стрілкою. Несподівано з сутінків виринала знайома зелена трюхтонка, нагнута буяками, на яких, ніби генерал Топтігін, сидів... Ялдаш. На переїзді машина зповільнила хід і він, перелякавши на смерть якогось прохожого добродія, скочив на землю і кинувсь мені на груди. “Ялдаш, дурню лахматий, чого ти тут?” Він радісно скавулів і діставав язиком до носа. За переїздом машина зупинилась і з кабіни вистрибнула Катруся, а за нею Оля. “Ти не в школі, Олю?” — зустрів її запитанням найдурнішим, яке міг придумати. Вона зніяковіла, певно не сподівалась цього почути. “Я приїхала... щось купити собі в місті.” “Тепер? — подумав собі, — та ж усі магазини вже закриті, хіба на станції дістанеш, дівчино, в буфеті бутылку сітра та порцію кислого вінігрету. А серце радісно затанцювало, як танцював навколо нас веселий Ялдаш. І болісно занило разом: вона приїхала попрощатись. Завернули до станції. Катруся щось щебетала про маму, чимсь напихала мої кишені, а я шукав для Олі якогось теплого, вдячного слова за її увагу і не знаходив його. Мовчки ішли рядом. “Хлопці в школі журяться; хоч би вернувся попрощався... І дід Миколай теж...” “Та ж ніколи було, хай Горобцеві дякують.” “Казала тобі, не слухав раніше, а тепер...” Вийшли на перон. Хлопці з клунками, з дерев'яними скриньками, з валізками сунули з залу надвір. З ними родичі, друзі, знайомі. Ставали гуртами вздовж платформи. Між цим натовпом, як грак між горобцями, снував високий рябий, “блюститель порядка” і захриплим голосом повторяв: “Граждани, граждани, подальші од края. Я ж вам говорю, громадяни.” Ось уже й червоний кашкет дижурного станції показався між натовпом, а я ще не знаходив що сказати Олі. “Стійте тут, я піду візьму торбу в багажнику.” “Дай я принесу” — Катруся вихватила квитанцію й зникла. “От Дзига!” — зовсім спантеличено стояв я перед Олею й скріб поза вухами Ялдаша. “Чого ти мовчиш, Грицю? Може сердишся, що я була така... така недобра?” “Та ні, чого ж мені сердитись на тебе. Що ж ти винна?” “Я так спішила, думала спізнимось. І привіту не передав, і не згадав навіть. На, візьми, це дід Миколай передали для тебе”, — вийняла з за пазухи загорнутий в газету пакунок і подала мені. Не розгортаючи, поклав собі за пазуху. “Від серця до серця”, — подумав; а вголос сказав: “Поздоров його від мене і подякуй.” “Напишеш хоч листа як поїдеш?” “Добре, напишу.” Вернулась Катруся. Тричі вдарив дзвін, а біля семафора пронизливо свиснув паротяг. Всі заметушились, ще дужче загули. “Перекажи мамі хай не сумує, я не далеко буду, а “йому” скажи, що як троне хоч пальцем її, як приїду — голову зірву. А сама вчися краще. А ти, дурню, по курниках не лазь, бо вб'ють. Наглядай за ним, Катрусю.” Потяг змієм засичав, обдав нас клубком пари, заскрипів тормозами і став. Всі кинулись “на штурм” двох середніх вагонів, що були спеціально призначені для нас. Ну, прощайте. Вліпив поцілунок в мокру, солону щоку сестри, вдарив Ялдаша по носі і простяг Олі руку. Зачервоніла, розгубилась і подала ліву, але стиснула міцно, як завжди. А потім, як вчора, на першій лекції, закритись обличчя руками, відвернулась і зайшлась плачем. Бачив лиш коси, що, мов живі сплетені змії, здригалися на худеньких плечах. Так само як вчора, щось міцно стиснуло за серце й підкочувалось до горла, до очей. “Олю, — вирвалось нарешті, — не плач, Олю, я про все, про все напишу.” “Так? Пиши. Ти не сердився? І я... про все, не забуду...”

Потяг рушав і я скочив на східці вагону. На пероні море облич, хусточок, піднесених рук: дві з них махали для мене. Потяг тихо посувався ніби роздумував їхати чи ще стати, а потім рішуче рвонув і взяв ско-

3 ГІНДУСЬКОЮ ПРОЩЕЮ...

(Продовження зі стор. 14-ої)

Хтось завважує, що блиск світлості Божої зустрічається саме в печері Амарнату, неначе сам Бог виходить на зустріч душ.

Хтось інший каже, в екстазі такого внутрішнього пізнання люди інколи кидались із святого вершка — Бгаїрави — вдолину, забуваючи навіть, що це грозило невідкличною смертю. Зрештою в такому зосередженому стані в непроминальну Дійсність Буття, немає різниці між “тут” і “там”, смерть є тільки ілюзією змислів, душа знає, що це є тільки відміна того самого нескінченного життя.

— Але чому саме у тій печері нам легше доступити до правди буття? — питає хтось з гурту.

— Майже у кожній країні і в кожній релігії є надзвичайні місця, з особливою атмосферою, не є виключно власністю Індії і гіндуїзму. Люрд, Мекка, Єрусалим; секрет в особливих струях магнетичних землі мало ще відомих для західної науки, але добре відомих нашим відвічним віщунам; також близький зв'язок і присутність різних Девів, що їх є — як знаєте — мільйони різноспільні і впливові. Віра в Девів — звертається до мене — не є теж особливістю гіндуїзму, в християнізмі ви називаєте їх ангелами, правда? Здається, що в католицизмі визнається дев'ять їхніх володінь — сила, влада, честь, херувими, серафими і т. д.

— А звідки Свами знає так багато про християнізм? — питаю здивовано.

— Студії. Для мене існує тільки одна загальна релігія Правди, а всі вірування землі є лише її проме-

рість. Обличчя на пероні танули і стирались в сірій масі натовпу, з якого вискочив Ядаш, вихром пронісся повз вагон до паротягу і сердитим лаєм проводжав його аж до семафору. А потів відстав, відстав і зник...

У вагоні хлопці голосно розмішувались на полицях, зрідка доносились суперечки за місця, а потім поволи все всілось, вляглось і стихло. В одному купе було вільне місце на нижній полиці і я зайняв його. Рядом вмошувався якийсь велетень (“в морфлот, — подумав, — їде, але чому з нами?”). Коли він клав ноги на полицю — плечі з головою висувались до вікна, клав на полицю голову — ноги загороджували вхід до купе. Надімною, зручно вмоштившись, лежав горілиць сухенький хлопчак на вигляд не більше 12 р. і немилосердно смердів самосадам, ловко пускаючи дим кілцями під саму стелю. Коли “моряк” з бідою вмоштився, “курій” кинув цигарку на підлогу й зручно цвіркнувши крізь зуби, загасив її, а потім так же зручно ногою згасив світло.

Не спалось. Хіба ж заснеш, хіба ж легко забудеш той найдорожчий скарб, яким жив, яким дихав і ріс і з якого, за один всього день, так немилосердно ограбовано тебе? Хто ж винен у цьому? Чичиков, Гоголь, голова райради? Сам винен, дурню, сам... “за сочинення возмутительних і дерзких...” Ні, не сам! Я ж не винен, що мої кострубаті вірші не римувались до свят, а до сірих буднів, я ж не винен, що найкраща поема в світі це — “Сон”... Але, хто ж? Ніби шукаючи відповіді за вікном, встаю і підходжу до нього, але там — темрява. Густий, непроглядний туман огорнув все навколо: ні стовпчика, ні деревця, ні вогника. Лиш ритмічний стукіт коліс під ногами та спливаючі патьоки роси на шибках. І знов, як вчора, хлинули сльози: прощайте мрії юнацькі, прощай школо, що посіяла їх, прощайте, рідні береги синього Діня, де зростали мої мрії... Де ж і чим зустрінеш ти мене, завтрішній ранку? Може хоч ти скажеш, хто ж винен, що мене так жорстоко, так безжалісно ограбовано...

нями, тому основи мусять бути всюди ті самі. Студії дали мені багато матеріалу, який підтверджує цю віру.

Питання падають далі, глибоко філософські, широкі, абстрактні, або наївні і повні гарячої віри. Не завважую, як минають години; сонце заходить за верхи, смеркає — це час Пуджи. Всі встають, бо біля прапора і тризуба загораються світла, падають квіти, дзвенять дзвінки і ритм вибиває “мрдангам”. Пісня розвивається, як квітка, підхоплена тисячами вуст; “Ом, намас Шівая, Шівая намага, Ом, Бгаїрава намага” — (Ом, честь, Тобі Найвищий, честь). Пісня гаряча радісною любов'ю, потужна чуттям, пливе до мовчазних верхів, до єдиного Володаря Всесвіту.

Вертаємось з Пуджи мовчки.

Це моя перша ніч в Гімалаях.

(Закінчення в черговому числі)

ПРОГУЛЯНКА В ТАЙНИКИ...

(Закінчення зі стор. 10-ої)

Завдання всякої генетичної субстанції подвійне. По-перше — вона мусить розмножуватися; по-друге — вона мусить командувати ензимами при будові живого тіла. Коли порівняти ріст організму до вишивання, тоді гени виконують функцію зразка, назначеного на канві. (Хто уложив зразок — питання метафізичне). Для продукції багатьох вишивок взірць треба перепечатати багато разів. Обговорене вгорі розмножування ДНА, т. зн. мультиплікація генів, відповідає перепечатуванню зразків. Ця фаза життя біофізікам тепер уже задовільно ясна. Тож дальші досліди зосереджуються на сам процес “вишивання”, в якому, згідно з повищим порівнянням, ензими (біологічні каталізатори) — це голка й руки, які вишивають ниткою-протеїною по взірцеві-генів.

Об'єктом дослідів є знову вірус, а проблемою — спосіб, яким керується ДНА при будові своєї протеїнової обгортки. Хоч ще завчасно сподіватися повного вияснення процесу “вишивання”, проте перші показники вже знайдено (4, 5, 7, 8).

Читачі, зацікавлені цим і подібними питаннями, повинні звернутися до нижчеподаних джерел, тим більше, що джерельного матеріалу ще мало (всього кількості сторінок) і що в ньому говориться мовою завтрішнього дня.

1. **The Structure of DNA** by J. D. Wattson and F. H. C. Crick. Cold Spring Harbor Symposia Vol. XVIII, pp. 129-129 (1953).

2. **Genetic Implications of the Structure of DNA** by J. D. Wattson and F. H. C. Crick, Nature 171, 964 (1953).

3. **On the Replication of DNA** by M. Delbrueck. Proc. Natl. Acad. Sc. 40, 783 (1954).

4. **Possible Mathematical Relation between DNA and Proteins** by G. Gramow. Danske Biol. Medd. 22, No. 3 (1954).

5. **On Degenerate Templates and the Adaptor Hypothesis** by F. H. C. Crick. Cavendish Laboratory, Cambridge, England (1955).

6. **Topological Properties of Coiled Helical Systems** by G. Gamow. Proc. Natl. Acad. Sc. 41, 7 (1955).

7. **Speculation on Gene Action** by D. Schwarz. Proc. Natl. Acad. Sc. 41, 300 (1955).

8. **A Model for Transfer of Gene Specificity** by L. S. Lockingen and A. G. De Busk. Proc. Natl. Acad. Sc. 41, 925 (1955).

С В І Т   З А   М І С Я Ц Ї

BURLACOFF'S
FURNITURE

MARCONI TV MODEL 235

- ЕЛЕКТРИЧНІ
Й ГАЗОВІ КУХНІ
- ХОЛОДИЛЬНИКИ
- ПРАЛЬНІ МАШИНИ
- РАДІО
- ТЕЛЕВІЗІЙНІ АПАРАТИ

та інше

купите на дуже догідних
умовах у крамниці

BURLACOFF'S
FURNITURE

619 QUEEN ST. WEST
TORONTO, ONT.

Tel.: EM. 8-6812

Консолідація на один день

“...50% усіх в'язнів у советських концтаборах — це українці, 30% балтійці і тільки 8% справжні росіяни.

Напричуд холоднокровно подавав ці факти англійською мовою д-р Любомир О. Ортинський, уповноважений Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради... Д-р Богдан **Кентржинський**, член Української Національної Ради, яка у внутрішньо-політичних питаннях має розбіжності з Визвольною Радою, але яка в зовнішньо-політичних питаннях приходить до доброго порозуміння з останньою, вітав доповідача... В Україні визвольна боротьба керується все ще scentралізовано та достосовується до обставин советської дійсності. Партизани змінили свою тактику після війни. Активна боротьба пішла в підземелля. Обидві Ради закордоном стоять у постійному зв'язку з фронтом у краю...”

Так інформував про відбуту недавно в Стокгольмі пресову конференцію найбільший шведський щоденник “Стокгольмс Тідніген”. Так могла б інформувати про визвольну боротьбу нашого народу вся чужинська преса, якщо б ми вміли їй цю інформацію дати, якщо б не перелічувувались взаємно й консолідувались не лиш на один день.

Проблеми Комітету Українців Канади

На початку грудня м. р. відбулась у Вінніпегу передконгресова нарада складових організацій Комітету Українців Канади. Нарада заслухала звіти і пропозиції Культурно-освітньої Ради, мистецької комісії, шкільної комісії, статуткової комісії, видавничої комісії, Комітету Українок Канади, робітничої комісії, пресової комісії, фермерської комісії, організаційної комісії, політичної комісії, фінансово-бюджетної комісії та Ради Української Молоді Канади при КУК.

Через брак місця зупинимось тільки на звітах і пропозиціях двох останніх комісій. Зі звіту голови фінансово-бюджетної комісії п. Петра Ваха виходить, що Адміністраційний Бюджет КУК за передостанні два роки мав недобір на суму 18.800 дол. Однак через крайню ощадливість політику адміністрації дійсний дефіцит за ці два роки вдалось обмежити сумою біля 4.500 дол. Також Громадський Фонд КУК за ці роки мав 2.000 дол. дефіциту. Той дефіцит постав не через розтратну діяльність керівних чинників Коміте-

ту Українців Канади, а виключно через недбалість і заборгованість складових організацій. Наприклад, лиш за останній рік складові організації винні Комітетові около 7.000 дол. членськими внесками. У цій перманентній фінансовій кризі треба й шукати причин малої діяльності КУК у деяких ділянках. Висновок: канадські українці настільки розбагатіли, що ігнорують уже всякі центові збірки, які повторюються з року на рік і з місяця на місяць. Багато наших громадян можуть дати по сто і більше доларів, але на постійну ненарушну фундацію, з щорічних відсотків якої буде оплачуватись вся діяльність КУК. Висновок цілком правильний і чим скоріше КУК таку Фундацію створить, тим краще буде для нас усіх.

Невеселий був також звіт представництва Ради Української Молоді Канади панни А. Фігус. Раду Молоді створено при КУК ще в листопаді 1953 року. В цю Раду увійшли Молоді Українські Націоналісти (МУН), Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), Союз Української Молоді Канади (СУМК), Українське Католицьке Юнацтво (УКЮ) і Українське Товариство Молоді “Пласт”. Ціль Ради Молоді:

1. Скріплювати духа єдності між українською молоддю і молодечими організаціями.

2. Плекати між молоддю здорову громадську думку і цим підготовляти її до перебрання відповідальності за українське громадське життя в Канаді.

3. Допомогати КУК у його праці. Найближчі організаційні завдання Ради Молоді:

1. Розбудувати Відділи РУМК у головних провінційних канадських містах.

2. Включити в їх програму діяльності щорічні поминки Крут.

3. Поглибити між молоддю зрозуміння для культури, освіти і спорту через зразкові реферати та змагання на з'їздах, фестивалях тощо.

4. Зорганізувати спільний виступ молодечих організацій підчас загальних святкувань 100-річчя народин Івана Франка.

Ціль гарна, завдання пекучі, але ніхто досі не пробував їх серйозно здійснювати. За два роки створено лиш один Відділ РУМК (у Вінніпегу) та й той не проявляє, здається, жодної діяльності. Причина: даремні намагання деяких членів РУМК домоворитися з СУМ-ом. На нашу думку, було б смішно заради одного СУМ-у творити другу Раду Молоді чи вносити організаційно-програмову хаотизацію на місцях. Як-

що СУМ відмовляється увійти в РУМК — треба врешті розпочати працю без нього. Потрібно трохи “агресивності” з боку провідників РУМК, трохи віри у свої сили і все буде в порядку.

Дві конференції двох ОУН

Як відомо, після “лютневих подій” у Мюнхені (1954), почали паралельно діяти дві націоналістичні організації, що до того часу творили єдину Організацію Українських Націоналістів (революціонерів). Про суть розходжень між ними “Молода Україна” писала в числі 26-ому. У грудні м. р. обі організації відбули свої конференції, на яких цей двоподіл дістав правну апробату членства. Конференція Закордонних Частин ОУН Степана Бандери відбувалась у різних місцях, законспіровано, й тривала з перервами більше півроку. На ній були присутні лиш ті члени, що мали повне довіря проводу. Оpubліковані постанови конференції є пропагандою, тому трактувати їх серйозно немає підстав. Виключним ідеологом організації став знову Дмитро Донцов (до речі, не член організації). До проводу переобрано знову Степана Бандеру, Ярослава Стецька і Степана Ленкавського (всі три з “Піємонту”). У зовнішній політиці рішено опертися на ген. Франко і Чан Кай Шека; також на ці католицькі кола, які співпрацю з ОУН Ст. Бандери приймуть. У внутрішній політиці рішено форсувати “консолідацію” бандерівського зразку. На форумі СУМ-у й студентського товариства ім. М. Міхновського ця “консолідація” вже здійснена: всіх явних неприхильників лінії Ст. Бандери з цих організацій вже виключено. Мовчазні противники такої “консолідації” (а їх більшість) скоро залишать ці організації самі й провід ОДУМ-у та ДОУС-у повинен їм допомогти активно включитися в розбудову демократичного руху української молоді.

Перша Конференція Закордонних Частин ОУН під проводом Колегії Уповноважених (проф. д-ра Л. Ребета та З. Матли) відбувалась зовсім інакше. Організатори конференції вперше в історії ОУН відійшли від суто конспіративних форм і запросили на свою конференцію (25-26 грудня у Мюнхені) представників інших політичних партій та преси. Делегати на конференцію не були призначені зверху, а таки вибрані осередками ЗЧ ОУН у різних країнах. Ідеологічно-програмові доповіді ред. Р. Ільницького, Дарії Ребет, д-ра В. Маркуся, проф. д-ра Л. Ребета та май. А. Камінського стануть, мабуть, зворотним пунктом у розвитку світогляду багатьох оунівців. Все це доводить, що не-

бандерівські Закордонні Частини ОУН влили таки порядну дозу демократизму в свою діяльність та перетворились у досить симпатичну українську партію, яка при мінімальній добрій волі з обох боків напевно знайде спільну мову з іншими партіями нашого Державного Центру.

Дехто схильний твердити, що ЗЧ ОУН чисельно дуже слабкі, бо безкритична маса залишилася вірною Ст. Бандері. Ми були й є іншої думки. Пише коментатор “Українських Вістей”: “...ЗЧ ОУН в дійсності є міцнішими, ніж про них думають опоненти і друзі. Сам факт, що орган організації, “Український Самостійник” втримався при житті і має всі вигляди на своє поширення, говорить, що все більше і більше членства ОУН(р) приєднується до ЗЧ ОУН... Здорові організми завжди розвивалися, хворі — занепадали. Закордонні Частини мають під собою людську базу і то, мабуть, не малу, коли в сьогоднішніх умовах можуть спромогтися на імпрезу, яка для деяких “великих” наших партій і досі є мрією...”

***

СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ:

Американська дилема

“...Це найгірший скандал, що американці, маючи добру репутацію знання фактів і почуття справедливості, яке підказувало їм колись рішуче стати в обороні переслідуваних жидів — позбавлені практично можливості піднести свій голос остороги чи бодай подати об’єктивні факти до відома загалу. Бути “про-арабським” (сьогодні) означає бути “антисемітом” й наразитися на бойкот та ризико зруйнування свого бізнесу чи кар’єри... Зберегти мир на Близькому Сході можна тільки шляхом великих жидівських концесій, шанування жидами постанов Об’єднаних Націй. А цього не може рекомендувати жодний американський уряд — особливо в рік виборів — з уваги на величезний натиск, як на уряд так і на публічну опінію, з боку американських прихильників Ізраїля. Один тиждень вже навіть рекомендував послати американські війська в Ізраїль, щоб вилупити нас у другу Корею проти сорок мільйонів антикомуністичних арабів з якими Америка ніколи не мала непорозуміння.

Що потрібне у Вашингтоні — та в обох (американських) партіях — це відвага, відвага захищати в ім’я американських інтересів принципи та ідеали справедливості проти натиску тих, які настільки засліплені своєю власною ціллю, що недобачають й своїх власних інтересів на дальшу мету...”

Ми зачитували статтю найвидатнішої американської коментаторки Дороті Томпсон, яка започаткувала звільнення Америки від внутрішньої інвазії масивної жидівської пропаганди. Однак безоглядна закулісна боротьба між про-арабськими і про-жидівськими елементами в уряді США — триває. Її наслідки не скоро вийдуть на світло денне.

КАНАДА:

Пожежа в “кімнаті Гузенка”

Після гучної новорічної забави, в люксовій совєтській амбасаді в Оттаві, загорівся вогонь. Як повідомила канадська преса — “повної півгодини совєтський персонал дуже героїчно, дуже по-дурному й дуже ненормально гасив пожежу”. Врешті хтось з канадців визвав міську пожежну сторожу. “Вступ заборонений. Амбасада є російською територією — сказали пожежникам совєти. — Хочете, — гасить пожежу ззовні”. Згасити пожежу ззовні було неможливо. Пожежники покликали на допомогу мейора міста; мейор міста покликав діючого міністра закордонних справ; міністер закордонних справ покликав діючого прем’єр-міністра. Всі безрадно стояли на вулиці, боячись ступити на ґрунт амбасаді й дивлячись, як совєти витаскують з будинку таємні документи та... портрети Сталіна. Коли пожежа почала загрожувати іншим будинкам, ме-

Лікар - дентист

Д-р Е. ВАХНА

386 Bathurst Street, Toronto

Приймає в год. 10-12, 2-6 та
7-9 веч. у понеділки й четверги.

Тел. ЕМ. 4-6515

йор міста (жінка, Шарлота Вітон) наказала пожежникам взяти амбасаду “штормом”. І все ж таки, їх пустили тільки на третій поверх. Кімнати на другому поверсі, й зокрема кімната шрифтів, до кінця охоронялись емведистами. Доторкатися до всяких документів пожежникам було суворо заборонено. Шеф пожежників дістав від якогось суб’єкта навіть ляпаса. Проте заявив: совєтський амбасадор Д. Чувагін поведився підчас пожежі, як справжній джентлемен.

Заступник шефа погодився з цим твердженням, але додав: проте в со-

ветській амбасаді є хтось вищий за амбасадора й саме той хтось давав усі дурні накази.

У зв'язку з цим — один закулісний факт: вже кілька місяців Хрущов і Булганін мріють про гостювання в Канаді. Приїжджайте, — мав натякнути їм Пірсон — але без "тілохоронителя" з МВД, Серова.

СССР:

Ще раз — "догнати і перегнати..."

Остання сесія Верховної Ради ССРСР заслухала цифри і проценти шостої з черги п'ятирічки, на роки 1956-60. Новий п'ятирічний план цікавий передусім тим, що в ньому вперше подано точні цифри запланованої продукції, а не містерійні порівняльні проценти, як це практикувалося досі.

Згідно тверджень советських вельмож, Советський Союз підчас шостої п'ятирічки "дожене і пережене" (котрий вже раз?) Захід у всіх ділянках продукції. Однак цифри говорять інше. Існує загроза, що в ділянці важкої індустрії та атомової енергії совети в 1960 році справді стануть першою світовою потугою. Але легка і харчева промисловість, транспорт та будівництво житлових приміщень згідно плану й далі пасуть задніх. Новий п'ятилітній план вважають повною перемогою Хрущова та Булганіна в їх намаганні розвивати важку індустрію та цілісні землі коштом життєвого рівня виснаженого населення.

КОРЕЯ:

Хто ж платитиме?

Кажуть, що після закінчення першої світової війни, Франція домагалась від своїх союзників плачення "ренту" за вживання окопів на французькій землі. Не відомо скільки правди було в цій погослоді, але факт залишається фактом, що президент Кореї Сінгман Рі на початку цього року виставив Об'єднаним Націям рахунок на суму \$684,600,000. Рахунок написаний з найбільшими деталями. На думку Сінмана Рі, Об'єднані Нації повинні заплатити Південній Кореї:

471 міль. доларів за вживання корейської землі підчас війни;

62 міль. доларів за рентування корейських будинків;

60.8 міль. дол. за транспортування своїх військ;

38.6 міль. дол. за вживання електрики і т. п.

Хто платитиме Америці за витрачення 22 мільйонів доларів на корейську війну, чи за два мільйони доларів майна, які Америка подарувала Кореї вже після війни — про це президент Сінгман Рі нічого не згадує.

МОНАКО:

Принцеса Грейс Келі

У маленькому князівстві Монако, що розположене на середземноморському березі французької Рів'єри, вже місяць триває свято. Володар князівства, князь Райнір III, вертається з Америки не сам, а з придбаною чарівною нареченою, відомою кіно-зіркою Грейс Келі.

Згідно договору з французьким урядом, Монако мусить стати частиною Франції з хвилиною, коли помре останній його володар й не залишить наслідника. Монакійці мусили б тоді платити французькі податки та служити в армії, а вони ж не робили цього на протязі всієї тисячелітньої історії. Від цих неприємностей має спасти їх прин-

цеса Грейс Келі, яка подарує для Монако наслідника й тим самим збереже незалежність цього містечка та його 20 тисяч мешканців.

У Монако, що живе з туризму і картографіства, придумали з цієї нагоди нову гру: англійські аскураційні компанії почали забезпечувати майно монакійців від плачення французьких податків на випадок, коли б Грейс Келі не виправдала сподівань.

ІНДІЯ:

"Комуністів лише толеруємо..."

Ще не встигли Булганін і Хрущов як слід відпочити після тріумфальної індійської поїздки, як прем'єр Пандіт Неру виголосив промову, в якій між іншим сказав: Індійські комуністи — це реакціонери, що вдають революціонерів. Наш уряд толерує комуністів лише настільки, наскільки толерує й придуркуватих. У комуністів розум замкнутий, всю свою енергію вони зуживають на

завчення кількох гасел і не спроможні зрозуміти того, що в Індії діється...

А діються в Індії такі цікаві речі. Нераз їх важко зрозуміти не лиш придуркуватим, але й нормальним людям. Ось декілька доволіно вибраних фактів з останнього часу:

Не дивлячись на дуже бучне й дуже гостинне прийняття, яке прем'єр Неру влаштував Булганіну і Хрущову, советським вельможам таки не пощастило випросити в Неру найголовнішого: комуністична партія в Індії залишається й далі в неласці; індійську сталеву й електричну промисловість й далі розбудовують не советські, а американські експерти.

Хоч індійський уряд останнім часом дуже ускладнив процедуру в'їзду до Індії різним західним місіонарям, проте найвидатніший американський євангеліст Білі Грагам дістав індійську візу без найменших перешкод. У трьох тисячах запрошень індійські християни обіцяли Грагамові ще голосніше прийняття, ніж те, що прем'єр Неру влаштував своїм советським гостям. Білі Грагам, при допомозі перекладачів, проповідуватиме святе письмо кількома сотнями індійських мов та діалектів.

Після кількарічної підготовки індійський уряд рішив скасувати всі вживані в Індії вимірні системи (яких нараховують понад 150) й завести у всій країні одну метричну систему. На цілковите введення нової вимірної системи потрібно буде 15 років. Студенти заощадять на цій реформі 20% часу, який зможуть використати на завчення корисніших дисциплін.

* Подальше від міст і битих шляхів захована інша, "справжня" Індія, яка живе своїм середньовічним життям. Кілька тижнів тому мешканці села Таппа засипали уряд протестами проти "вмішування поліції в релігійне життя країни". Це "вмішування" полягало в тому, що поліція врятувала одну жінку від смертельних побоїв "садгу". Садгу означає в індійській мові — святий чоловік). Таких "святих чоловіків" нараховують в Індії п'ять мільйонів. Майже всі вони живуть з жебрацтва й знахарства, заробляючи своїм фахом 10 разів більше, як індійський фабричний робітник. Боротись урядові з цим явищем незвичайно важко, бо населення "святих людей" захищає. "Садгу, властиво, не бив жінку; він бив злого духа, який вселився в жінці, а поліція йому перешкодила" — вияснявали мешканці села Таппа урядовим чинникам.

* Споконвіку мешканці Гімалайських гір вірили, що на засніжених вершинах живуть якісь особливі істоти т. зв. "снігові люди". Ніхто з

західних подорожників у ці забобони серйозно не вірив, нікому не пощастило цих "снігових людей" бачити на власні очі. Щойно два тижні тому до індійської столиці прийшла вістка про те, що групі гімалайських мисливців вдалося вбити першу "снігову людину". Вбита істота — висотою два і пів метра, зовсім без волосся, снігового кольору й своїми рисами нагадує людину.

На місце цього випадку негайно вислано урядову експедицію. Боятися однак, що заки експедиція наспіє — вбита "снігова людина" зникне: її просто з'їдять, бо людодідство в цих околицях річ не рідкісна.

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ:

Не з казок 1001 ночі

Світова преса принесла вістку про "турботи" одного арабського шейка: вже кілька років шукає шейк у своєму князівстві воду, але де тільки накаже вертати в землі діру — замість води випливає там нафта. Це не казка з арабських казок 1001 ночі. Це арабська дійсність. Деякі пустинні околиці Савдійської Арабії справді багатіші нафтою, ніж водою. Вже двадцять років тече арабська нафта трубопроводами в Середземноморські порти, а в заміну за нафту — сотні мільйонів доларів річного прибутку течуть у касу короля Савда. Лиш від закінчення другої світової війни Арабсько-американська Нафтова Компанія виплатила королеві Савдові близько півтора мільйона доларів (50:50 чистого прибутку).

Але є й інша арабська дійсність: п'ять мільйонів королевих підданих живуть у крайніх злиднях; 80% населення — неписьменні; 70% трахонних і стільки ж туберкульозних; майже половина хворіють венеричними недугами; пересічний вік життя арабів — 33 роки. Це й не дивно: на охорону здоров'я, освіту й інші соціальні потреби населення арабський уряд призначає в бюджеті всього понад 10 мільйонів доларів річно, тоді, як на вдержання одного королівського двору розтрачується аж 27 мільйонів доларів. Де дівається решта казкових сум з нафтового прибутку про це один Аллах докладно знає. Але дещо знають і люди. В одному з останніх чисел журналу "Тайм" можна знайти такі цифри:

На вдержання в послузі різних пустинних племен король витрачає річно понад 50 мільйонів доларів; кожний з 322 "коронних князів" дістає від короля по 32 тис. доларів річно плюс видатки на вдержання палаців, жінок, кадильків (Арабія має всього 200 кілометрів битого

шляху, але купує річно понад 250 амер. кадильків) тощо.

Посвоячені з королем члени арабського уряду дістають кожний по 320 тис. доларів річно плюс видатки (для порівняння: прем'єр-міністр Канади Льюї Сен Лоран дістає приблизно 25 тис. доларів річно), а сам король вдержує аж 24 королівські палаци, розкинені по всій великій країні. Розбудова одного палацу в Ряд коштувала біля 50 мільйонів доларів.

Крім того, король Савд дуже щедрий в подарках; відвідуючи рік тому Іран, він подарував іранській Сораї діаманти вартості одного мільйона доларів; при останніх відвідинах Індії 234-членний королівський почот витратив також понад пів мільйона доларів. Так розплився з королівської каси за останніх 10 років один білйон доларів.

Коли неписьменним й знедоленим арабам урветься терпець й вони підуть на вудку комуністичної пропаганди, як пішли колись росіяни й китайці — арабські шейки нарікають тоді на Америку, Англію й на увесь західний світ, тільки не на себе.

КІПР:

В політиків пам'ять коротка

"...Грецькість кіпріянців бездискусійна. Жодна нормальна особа не заперечить, що кіпріянці говорять по-грецьки, думають по-грецьки, відчувають по-грецьки, є греками". Ці розумні слова сказав колись один з англійських губернаторів Кіпру, Сір Роналд Сторс. Та й не тільки він. Байрон боровся і згинув за вільну Грецію з вільним Кіпром. Великий державний муж Англії Гледстон вірив, що побачить злуку Кіпру з Грецією ще за свого життя. Навіть такий зубр англійської імперії, як Вінстон Черчил, переконливо доводив у своїй молодості, що єдиним призначенням Кіпру є об'єднатися з Грецією. Це було давно, коли Кіпр ще не вважався цілковитою колонією Англії. Сьогодні англійські політики співають іншої пісні, до речі, дуже подібної до відомого нам — не було, нет і не буде". Властиво, співали досі; бо в останньому часі тверда постава кіпріянців примусила англійський уряд таки сказати — буде. Самовизначення Кіпру, докладніше — об'єднання цього великого середземноморського острова з півмільйоновим грецьким населенням з Грецією, таки наступить. Питання тільки в тому — коли наступить? Переможець комуністів у Греції й Кореї, американський генерал Ван Фліт, має на це питання відповідь ясну: чим шкоро, тим краще.

М. Д.

3 ФІЛЬМУ

Вибранці глядачів на 1955 рік

Понад 15 мільйонів американських кіноглядачів вибрали своїх фільмових улюбленців на 1955 рік. Найкращим актором признаний Джемс Дін (герой у фільмі "Іст оф Іден", згинув в автомобільній катастрофі). Найкраща акторка — Дженіфер Джонс. Найкращий фільм року — "Містер Робертс".

Фільмова п'ятирічка

На Заході побоюються, що совети останнім часом вирішили завоювати своїми фільмами відповідне місце на світовому ринку. Познаки: досі совети випускали по 40 фільмів річно; в найближчих двох роках советська кінопродукція має зрости до 150 фільмів. Досі в советських фільмах пропагувалось в основному колгоспи, п'ятирічки та інші прояви генеральної лінії партії; в найновіших фільмах — як показав советський фільмовий тиждень у Парижі — на перше місце вибиваються кохання та матеріальний успіх, цебто речі, більш сприйнятливі для масового західного глядача.

Королева фільму в Голлівуді

"Прошу не вживати вранці лазничку; ви турбуватимете найбільшу в світі артистку..." Такий напис

можна було прочитати недавно в одному з голлівудських готелів, де зупинилась по приїзді з Італії Анна Магнані. Більшість артисток у її віці (їй 47 років) давно залишили сцену. Анна Магнані щойно розпочинає свою голлівудську кар'єру. Саме з'явився на екранах її перший голлівудський фільм "Татуйована Роза". Фільм гарячий, темпераментний і контрверсійний, як і сама артистка.

— "Я маю стільки вогню в собі, що мусіла стати артисткою; якщо б я не стала артисткою, я могла б

МОЛОДЬ І СТУДЕНТСТВО

стати великою злочинницею” — заявила якось Анна Магнані репортерам. У світ італійського фільму Анна Магнані прийшла давно, ще в половині 30-их років. Але щойно “Відкрите місто” (1945), під керівництвом славного режисера Роберто Росселіні, принесло їй всесвітню славу. Чи вдоволена вона цією славою — невідомо. Відколи Роберто Росселіні проминяв її товариство за Інгрід Бергман — Анна Магнані бачить ціль свого життя у праці для свого 13-річного хворого сина.

Поворот на сцену. Відома фільмова артистка Інгрід Бергман, яку ми бачили востаннє в італійському фільмі “Стромболі” ще 1949 року, повернулася знову на сцену. Вона виконує головну роль у фільмі “Анастасія”, який незабаром побачить екран.

КАНДИДАТИ НА ПРЕМІЮ
ОСКАРА

Не відомо ще, яким американським фільмам 1955 року буде призначена національна нагорода Оскара, але фільмові критики вважають найправдоподібнішим такий вибір: “Marty”, “Mister Roberts”, “East of Eden”, “A man called Peter”, “Guys and Dolls”.

Усі ці фільми, звичайно, варто побачити.

ПРЕСА

Бізнес є бізнес

Детройтці ніколи не були такі спрагли новин, як підчас довгого страйку у всіх трьох англomовних детройтських щоденниках. Продаж тижневих видань піднісся за той час у Детройті на 30%. Позамісцеві щоденники продавались по одному долару штука. Новозаснований підчас страйку мініатюрний детройтський “Репортер” протягом одного тижня збільшив свій наклад до 100.000 примірників. Але найбільше заробив на страйку детройтський “Дзеннік Польські”. Використовуючи ситуацію, цей польський щоденник почав друкувати 18-сторінкову англійську секцію в наслідок чого збільшив свій нормальний 49-тисячний наклад до 150.000 примірників.

Натомість наш “Прометей”, залишаючись вірним традиції, навіть підчас Різдва й Нового Року вийшов тільки на чотирьох сторінках...

ПРИЄДНАЛИ
НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ:

Єм. Денесюк, Торонто	23
ОДУМ, Чікаго	13
Дм. Ткачук, Філядельфія	3
Олена Федоренко, Торонто	3
Я. Момот, Монреал	2
Леся Марущак, Нью-Йорк	1
Петро Макуха, Бофало	1

ЧУЖИНЕЦЬКІ СТУДЕНТИ В США

Згідно з повідомленням берлінського “Студент Міррор” у Сполучених Штатах у минулому академічному році студіювало 34.232 чужинецьких студентів. В тому числі — китайців — 2553, гіндусів — 1.673, японців — 1.572, філіпінців — 1.476, корейців — 1.197, канадців — 4.655, колюмбійців — 1.301, мекіканців — 1.247, венецельців — 882, персів — 997, греків — 881, ізраїльтян — 790, німців — 760, кубанців — 717, англійців — 710 і т. п.

У згадане число не входять ці чужинецькі студенти, які постійно замешкують у США, напр. українці. Більшість європейських студентів у США студіюють гуманітарні науки. Натомість більшість азійських студентів — техніку. Два американські університети — Колюмбійський і Каліфорнійський — мають понад 1.200 чужинецьких студентів кожний.

АРГЕНТИНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО
І ПЕРОН

До жовтня 1954 року найбільшим і найгрізнішим ворогом диктатури Перона було аргентинське студентство. У жовтні того року вибух генеральний студентський страйк, який охопив 100.000 аргентинських студентів у цілій країні й міг легко перетворитися в революцію. Проте уряд оголосив “стан внутрішньої війни” й поліції вдалось протягом короткого часу арештувати 227 головних студентських лідерів. Решта була змушена втекти до сусіднього Уругваю.

Тепер виявилось, звідки перонівський уряд мав такі точні інформації про студентських лідерів та їхню діяльність. На передмісті Буенос Айрес стоїть будинок, у якому за часів Перона містилась “строга таємна адміністраційна поліційна організація”. Ця установа підчинялась безпосередньо міністерству освіти. Працювало в ній вдень і вночі 48 поліційних робітників, які при допомозі шпівнів з цілої Аргентини списували студентську картотеку. На 100.000 аргентинських студентів — 70.000 були на “чорній листі”, з зазначенням їх активності, телефонних розмов, зустрічей і т. п.

На більшості картотек такі позначки: “студент Х. є реформістом. Висловлює незадоволення з національної доктрини... Він інтелігентний, а через те дуже небезпечний...”

Зараз спеціальна підкомісія, зложена з професорів і студентів, перевіряє ці картотеки. “Ми хочемо, щоб все це стало відоме для світу — заявив голова цієї підкомісії. — Тоді ми це знищимо. Ми віримо, що

демократія в Аргентині задержиться й не буде потреби в таких речах, як ця картотека.”

АЗІЙСЬКЕ СТУДЕНТСТВО — НА
ПЕРЕДОВІЙ

Студентська преса в молодих південно-азійських республіках відіграє домінуючу роль. Та й самі студенти мусять бути там офіцерами, учителями, лікарями і т. п. Пише “Студент Міррор” про Індонезію:

“...Це зовсім природне явище, що в країні з 80% неписьменних, студент мусить відігравати роль провідника. Президент Сокарно, Гатта, Сягрір та інші, стали політичними лідерами ще за своїх студентських часів. Індонезійці студенти були головною силою в боротьбі за незалежність країни... Підчас революції 1945-50 багато студентів були офіцерами та високими урядовцями. Багато були командантами обласних військових команд. Елітарні війська, у силі сім батальйонів, звались “Студентська армія”. Хоч ця армія демобілізована ще в 1950 році, однак її члени залишились об'єднані. Сьогодні майже 50% індонезійських студентів є одночасно учителями гімназій... Студентські журнали в великій мірі спричиняються до розв'язки всенациональних проблем та вироблювання публічної opinii... Деякі з них уряд спеціально передплачує й розсилає в усі кінці країни, як джерело інформації для урядовців і населення...”

Подібна ситуація існує в Індії, Пакистані, Бурмі, В'єтнамі та в інших азійських країнах, які прокинулись до незалежного життя.

**

Бельгія. 10-11 вересня м. р. відбувся в Лювені XIX Конгрес Центрального Союзу Українського Студентства. Підчас цього Конгресу ЦЕУС-у, остаточно затверджено статут братніх Союзів для Союзу Українських Студентів Канади та Союзу Українських Студентських Товариств Америки.

До Управи ЦЕУСУС-у обрано наступних осіб: Президент — Павло Дорожинський, I-ий віцепрезидент — Микола Філь, II віцепрезидент — Роман Кравчук, ген. секретар — Емілія Смалко, секретар — Мирослав Сулима.

Керівники відділів: міжнародних зв'язків — Всеволод Мардак, організаційних справ — Гр. Ощипко, культурно-освітніх справ — Василь Маркусь, преси і інформації — Омелян Кушета, студій і суспільної опіки — Олег Веселовський, спорту — Василь Рождественський, фінансів — І. Чорний.

Осідком Управи ЦЕУСУС-у залишається Мюнхен.

США. II Конгрес Союзу Українських Студентських Організацій Америки, що відбувся в Нью Йорку в приміщеннях Колумбійського університету, затвердив точки "узгіднення", що були підписані Управою ЦЕСУС-а і СУСТА та прийняв для СУСТА статут братньої організації.

До Управи СУСТА ввійшли: Голова — О. Федішин, I-ий заступник для організаційних справ — В. Петришин, II-ий заступник для культурно-зовнішніх справ — М. Поштар, III-ий заступник для національних справ — Т. Гунчак, IV заступник для студійних справ — М. Томорук, фінанси — І. Явна, секретар — С. Мішишин.

Канада. Другий Конгрес Українських Студентів Канади відбувся 26-27 грудня м. р. у Вінніпегу. В Конгресі взяли участь делегати від українських студентських організацій з Вінніпегу, Монреалю, Гемільтону, Торонта і Саскатуну. СУСК, що заіснував два роки тому, мав багато початкових труднощів у своїй праці. Правду кажучи, треба було починати від переконування студентів у потребі самого існування української студентської централі в Канаді.

Перебіг Другого Конгресу показав, що сумніви минулися й українські студенти Канади вже знають свій елементарний громадський обов'язок.

Бельгія. Четвертий Високошкільний Літній Курс Українознавства ЦЕСУС, започаткований 1952 року, відбувся 2-10 вересня м. р. в Лювені під загальною темою: "проблема нації в обличчі сучасного світу".

Проблема розглядалася курсантами у п'ятьох аспектах: філософічному, історичному, правно-політичному, економічному й літературно-культурному. Цей ВЛКУ, як і попередні, пройшов вдало й успішно.

Заар. 16-22 вересня м. р. відбулася при Заарському університеті п'ята міжнародна конференція студентської преси, в якій взяли участь представники 18-ти країн. ЦЕСУС і українську студентську пресу заступав В. Мардак, — керівник відділу міжнародних зв'язків.

Австрія. Руслана Антонович, молода українська п'яністка, закінчила недавно Державну Музичну Академію у Відні й отримала на 16 році життя диплом з подвійним відзначенням. Варто зазначити, що це був перший диплом, виданий згаданою академією так молодій абсолювентці.

Руслана Антонович отримала також медаль на міжнародному кон-

курсі в Женеві, коли їй було 15 років, а на 16-ому році життя її нагороджено найвищим відзначенням для жінок п'яністок — шопенівською нагородою.

Франція. У французькому університеті в Штрасбурзі, на відділі медицини, українка Дора Маланюк успішно захистила докторську дисертацію на тему: "Визначення часу смерти по крові".

**

Бельгія. Один студент Лювенського університету, Оляф Робейнс, відвідав на своєму вельосипеді під час літніх вакацій двадцять п'ять європейських, азійських і африканських країн. В кількох останніх роках він проїхав 25.000 миль. Його остання подорож до Індії тривала дев'ять місяців і коштувала десять доларів. За три місяці після повороту Робейнс успішно склав іспити з політичних і соціальних наук.

Канада. (СМ) Вісті з канадського студентського світу в останньому часі досить деструктивні. За останній рік чотири студентські організації залишили членство в Національному Союзі Канадських Студентів. У Монреалі відбулись недавно студентські заворушення, спричинені піднесенням ціни на трамваєві квитки. Між вінніпезькими і торонтонськими студентами ведуться досить широко розпубліковані "перегони" у питті пива. Рекорд у цій ділянці досі тримав Вінніпег, де один студент випив 2.5 галлонів пива протягом 12 годин. На торонтонському університеті появивсь однак новий "чемпіон": він випив 3.14 галлонів пива протягом шістьох годин.

Мадярщина. Мадярська студентська преса розпочала гостру нагілку проти "безпринципного космополітизму" та "буржуазного націоналізму", які від 1953 року дуже поширились серед мадярського студентства. За даними самої комуністичної мадярської преси — більшість мадярських студентів є антикомуністи.

Еспанія. На вимогу диктатора ген. Франко, Мадридський університет перевів таємну анкету серед 1000 вибраних студентів, які мали відповісти, як вони ставляться до сучасного еспанського режиму. Це було перше вільне волевиявлення в Еспанії за останніх двадцять років. Результати для режиму ген. Франко застрашаючі: 81% запитаних студентів висловились за республіканську й демократичну форму правління. Вплив недавно померлого філософа Ортега і Гассет серед студентів Еспанії — домінуючий.

Канада. Український студентський клуб при університеті Мек Гіл у Монреалі влаштував "Український тиждень", який успішно відбувся 8-12 листопада м. р.

Італія. Італія, як відомо, має найсильнішу комуністичну партію в Західній Європі. Донедавна впливи комуністів на італійських студентів були домінуючі. В 1946 році, наприклад, комуністи у виборах до місцевих комітетів дістали 36% голосів, католики 35% й безпартійні 31%. Але від певного часу ситуація серед італійського студентства радикально змінилася. В останніх студ. виборах незалежний ліво-ліберальний студентський рух дістав 43% всіх голосів, католики — 40%, неофашисти — 10%, а комуністи лиш — 6%.

Раптово зростаючий ліво-ліберальний італійський рух, досить подібний ідеологією та формами своєї діяльності до одумівсько-доусівського руху укр. молоді.

СССР. Знання щонайменш двох чужих мов (англійської і німецької або французької) має стати передумовою академічної кар'єри в СССР у майбутньому. Як відомо, досі знання чужих мов на советських університетах не трактувалось серйозно.

Лібія, яка стала незалежною державою в 1951 році, скоро матиме свій власний університет. Для цієї цілі король Ідріс подарував свій королівський палац у Бенгазі. Досі лібійські студенти були змушені кінчати студії закордоном, переважно в Єгипті і Великобританії. (СМ).

Нігерія, англійська колонія в Центральній Африці, на тридцять мільйонів свого населення мала досі тільки один університет з 600 студентів. Рішенням місцевого уряду, тепер приступлено до будови другого університету. Нігерія має дістати вкортці статус англійської колонії.

НАУКА І ТЕХНІКА

Індустріальна імперія. Два тижні тому сенатський підкомітет викликав президента фірми Дженерал Моторс з Детройту до Вашингтону для переслухання, чи справді Дженерал Моторс занадто розрісся й загрожує меншим підприємствам. Вислід переслухання: все в порядку. Фірма Дженерал Моторс має під своєю безпосередньою контролею 150 заводів і фабрик; zatrudнює 620 тисяч робітників, продає п'ять мільйонів авт. річно, в останньому році заробила один бiльйон доларів чистого прибутку.

К Н И Ж К И

Richard Pipes: THE FORMATION OF THE SOVIET UNION, Communism and Nationalism, 1917-1923; Harvard Univ. Press, 1954.

Від десятиріч наші пропагандисти говорили чужинцям, хто ми такі, чого хочемо, за що боремось і чому програємо. Здавалось, ніхто їх не чув і ніхто їх писаннями не цікавився. Книга молодого американського вченого Річарда Пайпса п. н. "Формування Советського Союзу, комунізм і націоналізм", видана Гарвардським університетом у 1954 році, не спростовує цього припущення. Що правда, Річард Пайпс знає хто ми такі, чого хочемо, за що боремось і чому програємо, але приходить до цих висновків здебільш на підставі російських джерел. Це може нам не подобатись, але іншого виходу Пайпс не мав: він писав наукову, а не пропагандивну книгу й мусів спиратися бодай на псевдонаукові, а не на пропагандивні джерела. Подібних книг з актуальною українською політичною тематикою з'явилося за останні два роки на Заході більше. І всім їм наша пропагандивна критика закидає те саме: недооцінку або незнання українських джерел. Наша ж наукова критика, почуваячись до гріха, здебільш мовчить. Справа в тому, що наші науковці за дуже незначними винятками таких джерел чужинцям досі не дали. Та й не тільки чужинцям, але й молодим адептам української науки і політики. Маємо вже досить численну політичну пропагандивну літературу, роблену нашими публіцистами і аматорами, але не маємо ще наукового опрацювання політичної проблематики, якої наші сучасні науковці бояться, як вогню. Правда, останнім часом цей стан трохи направилися. Вийшли монументальні праці Ю. Дивнича, Б. Галайчука, І. Майстренка англійською чи українською мовами. Але в час, коли Річард Пайпс працював над своєю книгою, цих праць українських авторів ще не було. Та й то ще питання наскільки вони наукові, чи у них теж не переважає пропаганда і публіцистика. Звичайно, добрий науковець уміє витягнути об'єктивні наукові факти навіть з необ'єктивних пропагандивних джерел. Цього й доконав американець Армстронг, який для написання своєї книги п. н. "Український націоналізм у 1939-45 рр." був змушений простудіювати сотні українських статей і брошур та провести десятки розмов з найрізнішими нашими суспільно-громадськими діячами. Але це надто непевна, тяжка і невідгідна метода дослідів. Можна критикувати Пайпса, Армстронга, Шольмера та інших чужинецьких

науковців за певні недотягнення в їх працях, але треба бути вдячними їм, що взяли за серйозне опрацювання тих українських проблем, яких лякалися й досі лякаються наші ж таки науковці.

Не маємо наміру писати критичну аналізу цих вартісних книг. Хочемо тільки звернути увагу наших студентів на факт, що такі книги з'явилися, що їх варто ґрунтовно простудіювати та обмірковувати на сторінках "МУ". Може тоді в іншому світлі побачимо себе та й зрозуміємо, чого саме вимагає від нас західний науковий і політичний світ.

Р. Г.

Charles Bettelheim: PROBLEMES THEORIQUES ET PRACTIQUES DE LA PLANIFICATION. Presses Universitaires de France, Paris, 1951, p. p. 384.

Бетельгаймові, як і деяким іншим західним економістам-теоретикам дуже трудно відрізнити теорію колективістичної економії від советської економічної дійсності. Тому він неспроможний провести холодну аналіз даних, що їх постає советська дійсність. Замість того він постійно вертається у своїй книзі до абстрактних міркувань.

Одним з основних його аргументів у користь колективізму є такий: "При плануванні економіка перестає користися економічним законам, відтепер вона кориться волі людей. Коротко сказавши, це значить, що людська свобода заступає економічну необхідність". (Стор. 84).

Тут ми мусимо розрізнити два різні питання, які Бетельгайм свідомо чи несвідомо пов'язує. Перше з них — це питання, чи колективістична економія підкоряється економічним законам; друге можна зформулювати так: у якому степені колективізм забезпечує економічну свободу?

На перше з них Бетельгайм дає заперечну відповідь. Але два роки після виходу його книги, Й. Сталін визнає, що

"...законои економічного розвитку є об'єктивні закони і відбивають такі процеси економічного розвитку, що проявляються незалежно від волі людей" (див. Й. Сталін: "Економічні проблеми Соціалізму в СССР, франц. переклад, стор. 5).

У дійсності советська практика давно вже признала існування економічних закономірностей. Вже після кількох років існування советської влади економічне експериментування було заступлено господарюванням, побудованим на стійкіших критеріях. Це проявилось у формі НЕП-у, а потім у формі нового економічного планування.

Бетельгайм уважає також, що в колективістичній економії існує еко-

ФАРБИ

найліпшої якості знаних
фабрик GLIDDEN, O. P. W.

ТАПЕТИ

у великому виборі купите най-
ліпше в українській крамниці

**METROPOLITAN
PAINT & WALLPAPER
CO.**

823 Dundas St. West,

Toronto, Ont. EM. 4-6597

Найвідживніший

і найдешевший харч — це

МОЛОКО

ТА МОЛОЧНІ

ПЕРЕТВОРИ!

Споживайте високовартісні
продукти єдиної української
молочарні

**ROGERS
DAIRY LTD**

459 Rogers Rd., Toronto, Ont.

Phone: RO. 9-7193

ROMAN

988 QUEEN ST. WEST

**ЄДИНА
УКРАЇНЬКА ЦУКОРНЯ
В ТОРОНТО**

Поручає:

- Короваї
  - Всі види тортів
  - Віденські штрудлі
  - Крайові маківники
  - Французькі тісточки
- та все на замовлення.

Перша в Канаді крамниця меблів новоприбулих українців

ROCHESTER FURNITURE COMPANY

295 COLLEGE ST., TORONTO, ONT. Tel. WA. 3-2834

100% гарантія всього товару, або зворот коштів.

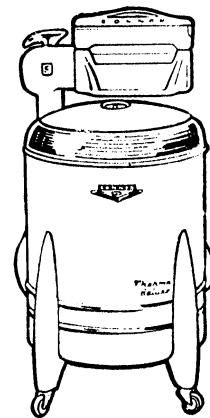
Машини до прання марки "CONNOR" ізольовані й задержують температуру протягом 12-ти годин.

Ці гарантовані на 4 роки машини, ми даємо на пробу до 30-ти днів.

М. Герус

— Власники —

Н. Дейнега

номічна свобода. Тут варто зупинитися тільки над одним аспектом економічної свободи, а саме над свободою споживача. Метою економічної дії людини є заспокоєння потреб при затраті найменших зу-

ЛИСТА ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"

Філія ОДУМ-у в Ньюарку (з Андріївського вечора) — 10 дол., філія ОДУМ-у в Нью-Йорку (з Новорічної забави) — 14.25, філія ОДУМ-у в Трентоні — 10 дол., Демократичне Об'єднання Українських Студентів (Торонто, збірка з коляди) — 39 дол., О. Шиманський 2 дол., І. Передерій 1 дол., О. Шпірук 3 дол., А. Краснів 2 дол., Ст. Кривоус 5 дол., П. Лотоцький 2 дол., В. Ткачук 1 дол., А. Гурський 5 дол., В. Колосюк 4.25 дол., В. Дудар 2 дол.

Юліан Бачинський — \$3.00, Іван Павленко — 2.00, Богдан Марущак — 2.00.

По одному доляру:

Олесь Смолянський, Ігор Лисий, Микола Дзябенко, Валентин Поливко, Іван Олійник, Микола Панченко, Павло Шпірук, І. Онищенко, Ігор Черниченко, Аня Затовська, Явдокія Квітка, Марія Нечипорук, Семен Нечипорук, Валентин Новіцький, п. Кулик, Віктор Кулій, Галина Краснів, Люся Ярошенко, Н. і Д. Наливайко, Оксана Шпірук, Леся Марущак, п. Микитенко, п. Дмитренко, п. Олійний, Кузьма Марущак, Валентин Бакум, Дмитро Бакум, Інж. Красноніс, Петро Самойлів, Всеволод Черкасій, Іван Мирошніченко, п. Байбак.

По 0.50 дол.:

Віра Павленко, Іван Крамаренко, Н. Онищук.

Разом — \$40.50.

Збірку перевела Леся Марущак при допомозі п. Миколи Панченка в Нью-Йорку.

Усім жертводавцям сердечно дякує "Молода Україна".

силь. Потреби і готовість зусилля не однакові в усіх людей і постійно змінюються. Державна влада має малі можливості вільно змінити їх та передбачити їхній майбутній розвиток. Однак державна влада мусить планувати (при колективістичній економіці), що саме і скільки продукувати. Тим самим "свобода споживача", про яку говорить Бетельгайм, є тільки волею групи людей, що керують державою. Керівники совєтської економіки кладуть наголос на тяжку ідустрію та озброєння. Таке спрямування совєтської економіки зовсім не залежить від волі населення, тим більше, якщо воно переводиться в життя коштом життєвого рівня населення.

Назагал книга Бетельгайма характеризується високим ступнем абстракції і нехтує багатьма важливими питаннями. Наприклад, зовсім не помічає проблеми збуту в відносно розвинутій колективістичній економіці. Совєтська преса останніх років часто згадує про товари, які появляються в продажі і які, хоч і не браковані, якісно не відповідають бажанням споживачів. Совєтська преса скидає вину за такий стан на окремих осіб. Ми ж схильні думати, що труднощі випливають з практичної неможливості передбачити еволюцію кількості і якості потрібних товарів на декілька років, як це пробують робити автори п'ятирічних планів. Тут совєтська економіка стоїть перед труднощами, яких не помічає Бетельгайм, а які дуже подібні до труднощів капіталізму. Товар продукується, а споживач абі від нього відмовляється, або не маючи вибору бере цей товар... В обох випадках маємо втрату, бо витрачено ресурси на продукцію товару мало потрібного, а занедбано продукцію більше потрібного.

Порівнюючи капіталізм з колективізмом, Бетельгайм бере колективізм у його ідеальній теоретичній формі, а капіталізм у його дійсній

формі та ще й у застарілій марксистській інтерпретації. При такому способі порівняння терпить тільки капіталізм.

Книжка Бетельгайма є добрим введенням у теорію совєтського планування в її офіційній інтерпретації. Бетельгайм порушує також цілу низку важливих питань, що їх ставить перед державною владою планування. На жаль, в книжці не знаходимо нічого ні про фактичний хід економічного процесу в ССРСР, ні розв'язки порушених теоретичних питань.

Р. Р.

"ЖИТТЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА"
— написав проф. Павло Зайцев.
Вид. Наукового Т-ва ім. Шевченка, 1955. Стор. 400. Ціна — 5 дол.

Ця небуденна книга, що є найкращою біографією нашого геніального поета — це наслідок довголітньої праці видатного шевченкознавця Павла Зайцева. Книга, написана з глибоким знанням життя Шевченка, доброю мовою й барвистим стилем, буде довго служити зразком для писання біографій наших національних героїв. При читанні книги проф. Зайцева читач бачить живого Шевченка, як він виростав, розвивався, творив і страждав, бачить живих його приятелів і ворогів, бачить всю Україну тих часів.

Книга багато ілюстрована, надрукована на доброму папері й може служити прикрасою кожної бібліотеки. Треба висловити надію, що організатори щорічних шевченківських академій захочуть і зуміють довести цю вартісну книгу до рук масового читача й цим переконують багатьох скептиків у тому, що ці механічні нераз "академії" все ще сповнюють своє призначення.

Численні святочні й новорічні побажання від філій прийшли, на жаль, запізно, тому й не було змоги помістити їх в "М. У."

Р е д а к ц і я

НАЙКРАЩІ РЕЧІ ПО НАЙНИЖЧИХ ЦІНАХ КУПИТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ КРАМНИЦІ

G. LUKE'S FURNITURE - ELECTRIC

Маємо великий вибір електричних й газових кухонь (Мофет стов), холодильників, пральних машин, машин до чищення підлог та килимів, радіоапаратів, диванів (честерфілди), п'яно-акордіони та інше.

ГАРАНТУЄМО: НИЗЬКІ ЦІНИ, ВИГІДНІ СПЛАТИ, ГАРНУ ОБСЛУГУ ТА ДОБРУ ЯКІСТЬ КУПЛЕНИХ У НАС РЕЧЕЙ.

797-799 DUNDAS ST. W., TORONTO, ONT.

— Tel.: EM. 8-9228

342 Bathurst St., Toronto, Ont.

“МАК” — FLORIST

- Весільні букети
- Вазони
- Вінки

та всякі квіти для різних нагод.

Відвідайте нашу українську крамницю!

Tel. EM. 3-7609 або WA. 1-4581

BATHURST HARDWARE

УКРАЇНСЬКИЙ ЗАЛІЗНИЙ
СКЛЕП І СЛЮСАРНЯ

Склад фарб, замків та виріб
різнородних ключів.

ІВ. ЛІЛІЩАК

344 Bathurst St.

Tel.: EM. 3-4884

ПРЕДСТАВНИЦТВА “МОЛОДОЇ УКРАЇНИ”

В Австралії:

Mrs. O. Tkach
146 Suspension St.
Sunshine, Victoria,
Australia.

В Бельгії:

Mr. H. Szmyhul
Camp 44/5 Bussoit,
(Hainaut) Belgique

У Великобританії:

Mr. Andrij Bondarenko
123 High St.
Notting Hill Gate
London, W. 11, England

В Аргентині:

“Porohy”
Casilla de Correo 3184
Buenos Aires, Argentina

У Франції:

Mr. W. Mirutenko
Court Digeau 155
Ostricourt (Nord), France

Post conto:
Lillie c/c 260791

У Німеччині:

Mr. I. Kornejtshuk
Muenchen, 54
Seehamer St. 13, Apt. 2,
Germany

АЛЬФА

найбільша українська крамниця меблів
і домашнього устаткування пропонує
у великому виборі:

- МЕБЛІ І ХОЛОДИЛЬНИКИ
- ЕЛЕКТРИЧНІ Й ГАЗОВІ ПЕЧІ
- РАДІО Й ТЕЛЕВІЗІЙНІ АПАРАТИ

та всякі інші предмети домашнього устаткування.
Найкращий товар по найнижчих цінах!

ALPHA FURNITURE COMPANY

735 QUEEN ST. W., TORONTO, ONT.

Tel.: EM. 3-9637

ЧИТАЧУ, ЧИ ВИ ВІДНОВИЛИ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1956 РІК?